

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

KRR.430.001.2018

Nr ewid. 74/2018/P/18/001/KRR

Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2017 r.
w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi
oraz 35 – Rynki rolne

Warszawa, maj 2018 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja
o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2017 r.
w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi
oraz 35 – Rynki rolne**

Dyrektor Departamentu Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Waldemar Wojnicz

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 9 maja 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
II. Ocena kontrolowanej działalności	7
III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich.....	9
1. Dochody budżetowe	9
2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich.....	11
3. Sprawozdania	35
4. Księgi rachunkowe	35
IV. Informacje dodatkowe.....	36
Załączniki.....	37

I. Wprowadzenie

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2017 pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowych: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi, 35 – Rynki rolne w związku z wykonywaniem budżetu państwa i planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tych części budżetu państwa.

Ocenie podlegały w szczególności:

- działania związane z pobieraniem dochodów budżetowych w części 35 – Rynki rolne,
- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- prawidłowość sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych za 2017 r. oraz sprawozdań za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań w części 32 – Rolnictwo i 35 – Rynki rolne oraz w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań, a także prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych w części 33 – Rozwój wsi,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ustawy z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹ (dalej ufp), w tym nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek, nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi i 35 – Rynki rolne.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego w części 32 – Rolnictwo i części 33 – Rozwój wsi.

Dysponentem części: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wydatki w układzie zadaniowym były realizowane w części 32 – Rolnictwo w pięciu funkcjach, ośmiu zadaniach, 22 podzadaniach i 49 działaniach; w części 33 – Rozwój wsi w czterech funkcjach, siedmiu zadaniach, 13 podzadaniach i 34 działaniach; w części 35 – Rynki rolne w czterech funkcjach, pięciu zadaniach, sześciu podzadaniach i 19 działaniach.

W ramach poszczególnych części budżetowych finansowano, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, w szczególności następujące zadania:

- część 32 – Rolnictwo:
 - ✓ zadanie 3.1. – *Oświata i wychowanie*, w ramach którego finansowano głównie działalność Zespołów Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego (szkół rolniczych) nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
 - ✓ zadanie 21.1. – *Rozwój produkcji roślinnej i ochrony roślin uprawnych*, w ramach którego finansowano głównie agrochemiczną obsługę rolnictwa,
 - ✓ zadanie 21.2. – *Rozwój hodowli i produkcji zwierzęcej*, w ramach którego finansowano głównie postępowanie biologiczne w produkcji zwierzęcej,
 - ✓ zadanie 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności*, w ramach którego finansowano głównie dopłaty do ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich,
- część 33 – Rozwój wsi – zadanie 21.5. – *Wsparcie gospodarstw rolnych, rozwój wsi oraz żywność regionalna, tradycyjna i systemy jakości żywności*, w ramach którego finansowano m.in. mechanizmy

¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077.

pomocowe Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) oraz pomoc krajową, realizowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR),

- część 35 – Rynki rolne – zadanie 21.6. – *Regulacja i stabilizacja rynków rolnych i żywnościowych*, w ramach którego finansowano mechanizmy pomocowe WPR obsługiwane przez Agencję Rynku Rolnego (ARR).

W 2017 r. weszły w życie przepisy określające nowe ramy instytucjonalnego wsparcia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce² polegające na:

- utworzeniu z dniem 1 września 2017 r. jednostki odpowiedzialnej za zadania w zakresie programowania rozwoju polskiej wsi i gospodarowania nieruchomościami rolnymi – Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR), będącego agencją wykonawczą w rozumieniu przepisów ufp;
- zniesieniu Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych oraz wykorzystaniu ich zasobów do zapewnienia funkcjonowania KOWR, a także realizacji nowych zadań przez ARiMR;
- powołaniu jednej instytucji wykonującej zadania agencji płatniczej WPR Unii Europejskiej na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej – Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Z dniem 3 stycznia 2017 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi przejął zadania związane z wykonywaniem praw z akcji i udziałów Skarbu Państwa w 21 spółkach na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 r. w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne³.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r., zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 września 2017 r. w sprawie wykazu jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi lub przez niego nadzorowanych⁴ nadzorował 63 jednostki. Podlegały mu także 23 jednostki.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) kontrolą objęto Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, jako dysponenta części oraz dysponenta III stopnia.

Zadania dysponenta części 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne związane z dysponowaniem środkami pieniężnymi wykonywała Dyrektor Departamentu Finansów MRiRW, natomiast Dyrektor Biura Administracyjno-Budżetowego MRiRW ustanowiony został przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dysponentem środków budżetu państwa III stopnia w MRiRW w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne.

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 32 – Rolnictwo, części 33 – Rozwój wsi i części 35 – Rynki rolne wykorzystano również wyniki kontroli przeprowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli w zakresie wykonania budżetu państwa w 2017 r. w: Głównym Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (GIJHAR-S), Krajowym Centrum Hodowli Zwierząt (KCHZ) oraz Mazowieckim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego (MODR).

Zrealizowane dochody w 2017 r. w częściach, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyniosły łącznie 1.445.988,7 tys. zł (795,5% planu ustalonego w ustawie budżetowej na rok 2017⁵), z tego w:

- części 32 – Rolnictwo – 44.534,1 tys. zł (133,7% planu),
- części 33 – Rozwój wsi – 1.303.498,9 tys. zł (1.679,7% planu),
- części 35 – Rynki rolne – 97.955,7 tys. zł (138,3% planu).

² Ustawa z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. poz. 623, ze zm.) oraz ustawa z dnia 10 lutego 2017 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa (Dz. U. poz. 624, ze zm.).

³ Dz. U. poz. 10, ze zm.

⁴ M. P. poz. 905.

⁵ Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.).

Zrealizowane dochody w powyższych trzech częściach stanowiły 0,41% łącznych dochodów budżetu państwa w 2017 r., z tego w części 32 – Rolnictwo – 0,01%, w części 33 – Rozwój wsi – 0,37%, w części 35 – Rynki rolne – 0,03%.

Zrealizowane dochody przez kontrolowaną jednostkę (MRiRW) wyniosły łącznie 1.414.046,9 tys. zł, z tego w:

- części 32 – Rolnictwo – 13.104,3 tys. zł,
- części 33 – Rozwój wsi – 1.303.498,9 tys. zł,
- części 35 – Rynki rolne – 97.443,7 tys. zł.

Zrealizowane wydatki budżetu państwa, w częściach których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyniosły w 2017 r. łącznie 5.158.889,6 tys. zł (94,3% planu po zmianach), z tego w:

- części 32 – Rolnictwo – 1.172.287 tys. zł (90,2% planu po zmianach);
- części 33 – Rozwój wsi – 3.727.839,8 tys. zł (95,5% planu po zmianach); wykonane wydatki w tej części prezentowane są łącznie z wydatkami niewygasającymi w 2017 r. w wysokości 19.442,2 tys. zł ujętymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2017 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego⁶;
- części 35 – Rynki rolne – 258.762,8 tys. zł (96,6% planu po zmianach).

Wydatki poniesione w ramach wyżej wymienionych części stanowiły 1,37% łącznych wydatków budżetu państwa w 2017 r., z tego w części 32 – Rolnictwo – 0,3%, w części 33 – Rozwój wsi – 1%, w części 35 – Rynki rolne – 0,07%.

Zrealizowane wydatki przez jednostkę kontrolowaną (MRiRW) wyniosły 4.780.570,2 tys. zł, z tego w:

- części 32 – Rolnictwo – 815.924,7 tys. zł,
- części 33 – Rozwój wsi – 3.727.839,8 tys. zł,
- części 35 – Rynki rolne – 236.805,7 tys. zł.

Z budżetu środków europejskich w ramach części, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydatkowano łącznie kwotę 17.175.033,7 tys. zł (95,9% planu po zmianach), z tego w:

- części 32 – Rolnictwo – 17.393,4 tys. zł (82,4% planu po zmianach),
- części 33 – Rozwój wsi – 16.725.735,4 tys. zł (95,9% planu po zmianach),
- części 35 – Rynki rolne – 431.904,9 tys. zł (97,6% planu po zmianach).

Wydatki te stanowiły 35,78% łącznych wydatków budżetu środków europejskich w 2017 r., z tego: w części 32 – Rolnictwo – 0,04%, w części 33 – Rozwój wsi – 34,84%, w części 35 – Rynki rolne – 0,9%.

Zrealizowane wydatki budżetu środków europejskich jednostki kontrolowanej (MRiRW) wyniosły 17.157.640,3 tys. zł, z tego w:

- części 33 – Rozwój wsi – 16.725.735,4 tys. zł,
- części 35 – Rynki rolne – 431.904,9 tys. zł

i dotyczyły wydatków dysponenta części.

Dysponent III stopnia w MRiRW nie realizował w 2017 r. wydatków z budżetu środków europejskich w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷.

⁶ Dz. U. poz. 2426.

⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

II. Ocena kontrolowanej działalności⁸

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2017 r. w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi, 35 – Rynki rolne.

W wyniku kontroli 75,9% dochodów budżetowych (73.964 tys. zł) zrealizowanych przez MRiRW w części 35 – Rynki rolne stwierdzono, że zostały prawidłowo zakwalifikowane do dochodów nieprzypisanych, właściwie zaewidencjonowane w księgach rachunkowych oraz terminowo przekazane na rachunek dochodów MRiRW, a następnie przez dysponenta części – na centralny rachunek bieżący budżetu państwa w Ministerstwie Finansów.

W zakresie wydatków budżetowych kontroli poddano:

- w części 32 – Rolnictwo: 57,6% wydatków budżetu państwa (396.152,3 tys. zł) zrealizowanych przez dysponenta części oraz 29,7% wydatków (37.948,8 tys. zł) dysponenta III stopnia w MRiRW;
- w części 33 – Rozwój wsi: 17,6% wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich (3.599.746,9 tys. zł) zrealizowanych przez dysponenta części oraz 17,8% wydatków (3.341,5 tys. zł) dysponenta III stopnia w MRiRW;
- w części 35 – Rynki rolne: 33,8% wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich (222.243,2 tys. zł) zrealizowanych przez dysponenta części oraz 24,7% wydatków (10.578,6 tys. zł) dysponenta III stopnia w MRiRW.

Stwierdzono, że wydatki te zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Pozytywną ocenę uzasadnia również fakt, że Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi rzetelnie – zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp – sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w wyżej wymienionych częściach.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie zaopiniowała roczne, łączne sprawozdania za 2017 r. sporządzone przez dysponenta części: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi i 35 – Rynki rolne oraz sprawozdania jednostkowe sporządzone w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),

⁸ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla oceny negatywnej, stosuje się ocenę opisową.

– w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r., tj. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z), w części 32 – Rolnictwo i 35 – Rynki rolne pod względem prawidłowości ich sporządzenia, a w części 33 – Rozwój wsi, tj. w części w której badano księgi rachunkowe, również pod względem rzetelności ich sporządzenia.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części na podstawie sprawozdań jednostkowych. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych MRiRW były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. System kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość (a w części 33 – Rozwój wsi również rzetelność) sporządzonych sprawozdań budżetowych, w tym z realizacji budżetu środków europejskich oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Sprawozdania te zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁹.

W ramach przeprowadzonej kontroli ksiąg rachunkowych dysponenta części 33 – Rozwój wsi¹⁰, stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdań jednostkowych, nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że księgi te obejmujące zapisy dotyczące dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań prowadzone były nieprawidłowo.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne przedstawiona została w załączniku nr 5 do Informacji.

⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766, ze zm.).

¹⁰ Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r., kontrolę prawidłowości ksiąg rachunkowych ograniczono do ksiąg rachunkowych dysponenta części 33 – Rozwój wsi.

III. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa i budżetu środków europejskich

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r., kontrola dochodów budżetowych w części 32 – Rolnictwo i w części 33 – Rozwój wsi została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w rocznym sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami 2016 r.

Dochody zrealizowane w części 32 – Rolnictwo wyniosły 44.534,1 tys. zł i były o 33,7% (o 11.226,1 tys. zł) wyższe od planu wynikającego z ustawy budżetowej na rok 2017 ustalonego w kwocie 33.308 tys. zł oraz wyższe o 4,5% od wykonania w 2016 r. wynoszącego 42.612,3 tys. zł.

Główne źródła dochodów stanowiły m.in.:

- opłaty za czynności kontrolne wykonywane przez graniczne inspektoraty weterynarii,
- opłaty pobierane przez Krajową Stację Chemiczno-Rolniczą związane z agrochemiczną obsługą rolnictwa,
- wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa,
- opłaty za zezwolenia na sprowadzanie i rejestrację środków ochrony roślin oraz substancji aktywnych pobierane przez MRiRW,
- opłaty dotyczące badania odmian i prowadzenia rejestru odmian pobierane przez Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych.

Uzyskanie wyższych dochodów od pierwotnie prognozowanych dotyczyło głównie:

- granicznych inspektoratów weterynarii – z tytułu wyższych wpływów z opłat w związku ze wzmożonym ruchem na granicy polsko-ukraińskiej oraz przewożonym asortymentem,
- COBORU – w związku z wyższą niż pierwotnie zakładano liczbą zgłoszeń do badań rejestrowych,
- Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi – z tytułu opłat związanych z zezwoleniami na sprowadzenie i rejestrację środków ochrony roślin oraz substancji aktywnych, wpływów z tytułu najmu i dzierżawy składników majątkowych.

Na koniec 2017 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, w części 32 – Rolnictwo wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 3.284,7 tys. zł. Zaległości według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. wyniosły 2.535,3 tys. zł i były niższe o 30 tys. zł, tj. o 1,2% od zaległości na koniec 2016 r. Zaległości te wynikały głównie z niezwróconej dotacji celowej za lata 2011–2012, wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem przez Krajową Radę Izb Rolniczych, a także z niezapłaconego czynszu za najem powierzchni w gmachu MRiRW.

Dochody zrealizowane w części 33 – Rozwój wsi wyniosły 1.303.498,9 tys. zł i były wyższe o 1.579,7% (tj. o 1.225.893,9 tys. zł) od prognozy dochodów określonej w ustawie budżetowej na rok 2017 w wysokości 77.605 tys. zł. Było to związane m.in. z uzyskaniem wyższych niż planowano dochodów z Agencji Nieruchomości Rolnych ze sprzedaży mienia Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (1.093.236,8 tys. zł). Dochody w tej części zrealizowane w 2017 r. były wyższe o 207.403 tys. zł (18,9%) od wykonania w 2016 r. wynoszącego 1.096.095,9 tys. zł.

Na koniec 2017 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, w części 33 – Rozwój wsi wystąpiły należności pozostałe do zapłaty równe zaległościom netto w kwocie 0,4 tys. zł.

1.1. Realizacja dochodów budżetowych w części 35 – Rynki rolne

Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r., w związku ze stwierdzonym w części 35 – Rynki rolne wzrostem o ponad 20% zaległości na koniec 2017 r. w porównaniu do stanu na koniec 2016 r., dochody tej części objęto kontrolą w pełnym zakresie. Zaległości w tej części na koniec 2017 r. wzrosły w porównaniu do 2016 r. o 29 tys. zł, tj. o 35,7%.

Dochody zrealizowane w części 35 – Rynki rolne wyniosły 97.955,7 tys. zł i były wyższe o 38,3% (tj. o 27.101,7 tys. zł) od planu wynikającego z ustawy budżetowej na rok 2017 ustalonego w wysokości 70.854 tys. zł oraz niższe o 64,4% od wykonania w 2016 r. wynoszącego 275.399,2 tys. zł.

Główne źródła dochodów w części 35 – Rynki rolne stanowiły uzyskane przez ARR opłaty cukrowe oraz opłaty specjalne za przekroczenie krajowej kwoty dostaw w ramach mechanizmu Kwotowanie Produkcji Mleka.

W MRiRW szczegółowym badaniem objęto dobraną celowo (ze względu na najwyższe kwoty) próbę dochodów w tej części. Były to dochody z tytułu opłat cukrowych uzyskane w 2017 r. przez ARR i przekazane na rachunek dochodów budżetu państwa dysponenta części w kwocie 73.964 tys. zł, co stanowiło 75,5% kwoty dochodów zrealizowanych w tej części. Ustalono, że dochody budżetowe zostały właściwie zaewidencjonowane w księgach rachunkowych oraz terminowo przekazane na centralny rachunek bieżący budżetu państwa.

Zrealizowanie w 2017 r. dochodów w kwotach niższych niż w 2016 r. wynikało m.in. z faktu, iż zadania związane z przekazywaniem do budżetu państwa dochodów z tytułu opłat za przekroczenie krajowej kwoty dostaw w ramach mechanizmu Kwotowanie Produkcji Mleka oraz opłat cukrowych z dniem 1 września 2017 r. przejął od zniesionej ARR Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, którego działalność, a więc i wyżej wymienione dochody, klasyfikowane były w ramach części 33 – Rozwój wsi.

1.2. Należności pozostałe do zapłaty

Na koniec 2017 r., zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, w części 35 – Rynki rolne wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 110,4 tys. zł, które były równe zaległościom netto i zostały wykazane przez GIJHAR-S (110,3 tys. zł) oraz przez ARR (0,1 tys. zł). Należności GIJHAR-S były wyższe od stanu na koniec 2016 r. o 35,7%, tj. o 29 tys. zł. Powodem wzrostu należności było m.in. nieuregulowanie opłat za badania laboratoryjne artykułów rolno-spożywczych przeprowadzone stosownie do art. 31 i 39 ustawy z dnia 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych¹¹ oraz niezapłacenie kar pieniężnych wymierzonych na podstawie art. 24 i 25 ustawy z dnia 25 czerwca 2009 r. o rolnictwie ekologicznym¹². Badanie działań podejmowanych przez GIJHAR-S w celu odzyskania należności występujących na koniec 2017 r. przeprowadzono na próbie ośmiu zaległości na kwotę 39,8 tys. zł (27,7% kwoty zaległości).

W trakcie kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r., przeprowadzanej przez NIK w GIJHAR-S¹³, stwierdzono, że dochody budżetowe w tej jednostce były ustalane i ewidencjonowane rzetelnie, a także podejmowano czynności w celu wyegzekwowania zaległych należności. W wyniku działań podejmowanych przez GIJHAR-S dłużnicy uregulowali należności w kwocie 11,5 tys. zł.

W 2017 r. w części 35 – Rynki rolne w MRiRW nie umarzano należności, nie odraczano terminu ich spłaty, a także nie rozkładano spłaty należności na raty. Nie wystąpiły także należności, które uległy przedawnieniu w 2017 r.

Dane o realizacji planowanych dochodów budżetowych w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne przedstawiono w załączniku nr 1 do Informacji.

¹¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 2212, ze zm.

¹² Dz. U. z 2017 r. poz. 1054.

¹³ Wystąpienie pokontrolne NIK do Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych z dnia 26 marca 2018 r., znak KRR.410.001.04.2018 P/18/001.

2. Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich

2.1. Wydatki budżetu państwa

Wydatki zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2017 w częściach, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w łącznej kwocie 4.774.998 tys. zł, z tego w:

- części 32 – Rolnictwo – w kwocie 859.797 tys. zł,
- części 33 – Rozwój wsi – w kwocie 3.457.030 tys. zł,
- części 35 – Rynki rolne – w kwocie 458.171 tys. zł,

zostały w 2017 r. zwiększone ze środków pochodzących z rezerw celowych (ujętych w części 83 budżetu państwa) o kwotę 695.653,8 tys. zł, z tego w:

- części 32 – Rolnictwo o 440.482,4 tys. zł,
- części 33 – Rozwój wsi o 255.171,4 tys. zł.

Na podstawie rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie przeniesienia planowanych dochodów i wydatków budżetowych, w tym wynagrodzeń, określonych w ustawie budżetowej na rok 2017¹⁴ dokonano przeniesienia wydatków budżetowych w kwocie 190.401 tys. zł, określonych w ustawie budżetowej na rok 2017 z części 35 – Rynki rolne do części 33 – Rozwój wsi, co było związane z realizacją zadań określonych w ustawie z dnia 10 lutego 2017 r. o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa.

Plan wydatków po zmianach ustalony został w łącznej kwocie 5.470.651,8 tys. zł, z tego w:

- części 32 – Rolnictwo – 1.300.279,4 tys. zł,
- części 33 – Rozwój wsi – 3.902.602,4 tys. zł,
- części 35 – Rynki rolne – 267.770 tys. zł.

Z przyznanej kwoty rezerw celowych wykorzystano 564.799,1 tys. zł (81,2% kwoty przyznanych rezerw), z tego w:

- części 32 – Rolnictwo wykorzystano 334.346 tys. zł (75,9% kwoty przyznanych rezerw),
- części 33 – Rozwój wsi wykorzystano 230.453,1 tys. zł (90,3% kwoty przyznanych rezerw).

Prawidłowość zmian w planie finansowym wydatków dysponenta części oraz celowość ich wykorzystania skontrolowano na próbie pięciu decyzji Ministra Rozwoju i Finansów – czterech w części 32 – Rolnictwo na kwotę 399.603,4 tys. zł (90,7% łącznej kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych w tej części) oraz jednej decyzji w części 33 – Rozwój wsi na kwotę 100.000 tys. zł (39,2% łącznej kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych w tej części). Dysponent części, po prawidłowym wprowadzeniu zmian w planie wydatków, wynikających z decyzji Ministra Rozwoju i Finansów wykorzystał otrzymane środki zgodnie z tymi decyzjami:

- w części 32 – Rolnictwo:
 - ✓ w kwocie 399.283 tys. zł na sfinansowanie dopłat do składek na ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, stosownie do zawartych na 2017 r. umów z zakładami ubezpieczeń w sprawie dopłat udzielanych na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich¹⁵; środki te wykorzystano w wysokości 295.417,6 tys. zł, tj. w 74%, z uwagi na mniejszą od planowanej liczbę zawartych umów ubezpieczenia upraw rolnych oraz mniejszą powierzchnię ubezpieczonych upraw rolnych w stosunku do zaplanowanej;

¹⁴ Dz. U. poz. 1586, ze zm.

¹⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 2047.

- ✓ w kwocie 256,2 tys. zł dla nadzorowanych szkół rolniczych na sfinansowanie wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej w związku z ustawą z dnia 15 września 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach zapewniających poprawę jakości i dostępności świadczeń opieki zdrowotnej¹⁶ oraz w związku z ustawą z dnia 9 listopada 2017 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2017¹⁷; środki zostały wykorzystane w kwocie 255,3 tys. zł, tj. w 99,6%;
- ✓ w kwocie 64,2 tys. zł dla nadzorowanych szkół rolniczych na zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych; środki zostały wykorzystane w kwocie 43 tys. zł, tj. w 67%, w związku z niższymi faktycznymi potrzebami szkół w tym zakresie;
- w części 33 – Rozwój wsi w kwocie 100.000 tys. zł na sfinansowanie pomocy udzielanej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w 2017 r. dla producentów rolnych, którzy ponieśli szkody spowodowane niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi, które wystąpiły wiosną 2017 r.; środki wykorzystano w kwocie 96.650,7 tys. zł, tj. w 96,7%.

W wyniku badania nie stwierdzono nieprawidłowości. Zwiększenia planowanych wydatków z rezerw celowych wynikały z potrzeb jednostek, a środki zostały przeznaczone na realizację zadań opisanych we wnioskach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi kierowanych do Ministra Rozwoju i Finansów o uruchomienie rezerw celowych.

Badaniem prawidłowości zmian w planie finansowym wydatków dysponenta III stopnia w MRiRW objęto wszystkie decyzje Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zmian w budżecie państwa w 2017 r. (sześć), na podstawie, których przyznano środki dysponentowi III stopnia w 2017 r. z rezerw celowych, nie stwierdzając nieprawidłowości. Po prawidłowym wprowadzeniu zmian w planie finansowym wydatków, dysponent III stopnia w MRiRW przeznaczył środki:

- w części 32 – Rolnictwo w kwocie 215 tys. zł na sfinansowanie: wydatków związanych z przejściem przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nadzoru właścicielskiego nad 21 spółkami Skarbu Państwa z sektora rolno-spożywczego i przeniesieniem 11 pracowników z Ministerstwa Skarbu Państwa w likwidacji do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, prac komisji kwalifikacyjnych i egzaminacyjnych powołanych w 2017 r. do spraw awansu zawodowego nauczycieli, dodatków służby cywilnej dla urzędników służby cywilnej; środki te wykorzystane zostały w 93,5%, tj. w kwocie 201 tys. zł;
- w części 33 – Rozwój wsi w kwocie 4.571,4 tys. zł na sfinansowanie:
 - ✓ wynagrodzeń (wraz z pochodnymi) dla trzech członków korpusu służby cywilnej w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi; z przyznanej kwoty w wysokości 328,2 tys. zł wykorzystano 324,1 tys. zł (98,8%);
 - ✓ wydatków związanych z przeniesieniem pracowników z Ministerstwa Skarbu Państwa w likwidacji oraz przejściem przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nadzoru właścicielskiego nad 21 spółkami Skarbu Państwa z sektora rolno-spożywczego; z przyznanej kwoty w wysokości 658 tys. zł wykorzystano 638,6 tys. zł (97,1%);
 - ✓ kosztów realizacji w 2017 r. operacji partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW)¹⁸ w ramach Planu Operacyjnego Jednostki Centralnej i Instytucji Zarządzającej KSOW na lata

¹⁶ Dz. U. poz. 1774.

¹⁷ Dz. U. poz. 2161.

¹⁸ Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich jest jednym z podmiotów wspierających rozwój obszarów wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014–2020 współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach pomocy finansowej Unii Europejskiej. Głównym celem sieci, zarówno na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym oraz wspólnotowym, jest zapewnienie efektywnego i dynamicznego rozwoju obszarów wiejskich poprzez wymianę informacji i rozpowszechnienie dobrych praktyk w zakresie realizowanych programów i projektów dotyczących obszarów wiejskich, poprawę wdrażania instrumentów rozwoju obszarów wiejskich oraz zapewnienie efektywnej oceny wdrażania tych instrumentów. Główną strukturę KSOW stanowią Sekretariat Centralny w MRiRW i 16 Sekretariatów Regionalnych funkcjonujących w samorządach województw.

2016–2017, objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, dla jednostki realizującej – Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; z przyznanej kwoty 3.585,2 tys. zł wykorzystano 2.020 tys. zł (56,3%), a powodem niewykonania wydatków była mniejsza liczba zawartych umów z partnerami KSOw przez jednostkę centralną – na 29 wybranych operacji w siedmiu przypadkach nie doszło do zawarcia umowy, a ponadto jeden partner odstąpił od realizacji umowy.

W wyniku kontroli prawidłowości wprowadzania zmian wynikających z podziału rezerw celowych i wykorzystania środków otrzymanych z rezerw celowych nie stwierdzono nieprawidłowości. Zwiększenia planowanych wydatków wynikały z potrzeb jednostek, a środki zostały przeznaczone na realizację zadań wskazanych w decyzjach Ministra Rozwoju i Finansów o uruchomieniu rezerw celowych.

W 2017 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie występował z wnioskiem do Ministra Rozwoju i Finansów o uruchomienie środków z rezerwy ogólnej budżetu państwa na rok 2017.

W związku z nadmiarem posiadanych środków przez jednostki realizujące wydatki budżetowe (m.in. na skutek niezrealizowania części zadań w 2017 r. i uzyskania oszczędności), Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjął 11 decyzji o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych w 2017 r. na kwotę ogółem 227.079,8 tys. zł, z tego w:

- części 32 – Rolnictwo na kwotę 110.272,6 tys. zł,
- części 33 – Rozwój wsi na kwotę 116.638,2 tys. zł,
- części 35 – Rynki rolne na kwotę 169 tys. zł.

Blokowanie planowanych wydatków przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nastąpiło prawidłowo, niezwłocznie po otrzymaniu wniosków z jednostek, stosownie do przepisów ufp.

Jednostki podległe i nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwróciły po dniu 31 grudnia 2017 r. na rachunek wydatków budżetu państwa MRiRW łącznie 58.123,6 tys. zł, z tego w:

- części 32 – Rolnictwo – 5.168,7 tys. zł,
- części 33 – Rozwój wsi – 52.949 tys. zł, w tym 38.177,3 tys. zł (72,1%) dotyczyło dotacji niewykorzystanych przez ARiMR,
- części 35 – Rynki rolne – 5,9 tys. zł.

Kwota 58.123,6 tys. zł została przekazana do dnia 14 lutego 2018 r. przez MRiRW do Ministerstwa Finansów.

Na wnioski Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi – stosownie do przepisu art. 171 ust. 3 i 4 ufp – Minister Rozwoju i Finansów wyrażał zgodę na zmniejszenie lub zwiększenie wydatków majątkowych, których kwota jednorazowo przewyższała 100 tys. zł lub wydatków na inwestycje budowlane. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2017 r. wystąpił 41 razy z prośbą o wyrażenie zgody na dokonanie wyżej wymienionych zmian na łączną kwotę 34.061,8 tys. zł. Minister Rozwoju i Finansów każdorazowo wyrażał zgodę na dokonanie przeniesień, co znajdowało odzwierciedlenie w zmianach planu wydatków dokonywanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wydatki w części 32 – Rolnictwo zostały zrealizowane w kwocie 1.172.287 tys. zł, co stanowiło 90,2% kwoty planu po zmianach i w porównaniu do 2016 r. były wyższe o 257.109,9 tys. zł, (o 28,1%). Wykonanie wyższych wydatków w 2017 r. w porównaniu do 2016 r. wynikało głównie z wydatkowania wyższej kwoty na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich o 189.095,4 tys. zł (więcej o 91,4% w stosunku do wydatków na ten cel w 2016 r.). Z kolei wykonanie wydatków niższych niż w planie po zmianach na 2017 r. wynikało głównie z wydatkowania niższych niż planowano środków na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Z zaplanowanych środków w wysokości 500.000 tys. zł wydatkowano 396.152,3 tys. zł. Niepełne wykonanie wydatków związane

było z mniejszą liczbą zawartych umów ubezpieczenia upraw rolnych oraz mniejszą powierzchnią ubezpieczonych upraw rolnych w stosunku do zaplanowanej.

W tej części budżetowej realizowane były w szczególności wydatki na postęp biologiczny w produkcji roślinnej oraz w produkcji zwierzęcej, dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich, działalność badawczo-rozwojową i działalność statutową państwowych jednostek budżetowych, tj.:

- 47 szkół rolniczych,
- Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie,
- Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej i Okręgowych Stacji Chemiczno-Rolniczych,
- Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt,
- Głównego Inspektoratu Weterynarii i Granicznych Inspektoratów Weterynarii,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa,
- Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,

oraz agencji wykonawczej – Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych.

Działalność szkół rolniczych i internatów nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Krajowego Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie była finansowana w ramach działów 801 – Oświata i wychowanie (szkoły zawodowe oraz kształcenie i doskonalenie nauczycieli) oraz 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza (internaty i bursy szkolne oraz kształcenie i doskonalenie nauczycieli). Na ten cel zaplanowano wydatki (wraz z wydatkami majątkowymi) w łącznej wysokości 256.563,9 tys. zł, które wykonano w kwocie 252.959,5 tys. zł, tj. 98,6% planu po zmianach. Wykonane wydatki na ten cel stanowiły 21,6% ogółu wydatków części 32 – Rolnictwo.

Zaplanowane wydatki według podziału na grupy ekonomiczne stanowiły:

- dotacje – 796.353,5 tys. zł (61,2% zaplanowanych wydatków w tej części),
- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 428.422 tys. zł (33%),
- wydatki majątkowe – 69.282 tys. zł (5,3%),
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 6.221,9 tys. zł (0,5%).

Wydatki w ramach powyższych grup ekonomicznych prezentowane są łącznie z wydatkami na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

Dotacje zostały zrealizowane w wysokości 683.087,9 tys. zł, tj. 85,8% kwoty planu po zmianach i były wyższe o 39,5% od wydatków z tej grupy w 2016 r. (489.553,7 tys. zł). Wydatki w ramach grupy ekonomicznej nie obejmują dotacji na wydatki majątkowe.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych zostały zrealizowane w wysokości 416.863,1 tys. zł (97,3% kwoty planu po zmianach) i były wyższe o 10,5% od wydatków tej grupy w 2016 r. (377.235 tys. zł). Wśród tych wydatków ponad 64% (267.986,2 tys. zł) stanowiły wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi oraz wynagrodzenia bezosobowe.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych zostały zrealizowane w wysokości 6.142,1 tys. zł (98,7% kwoty planu po zmianach) i były wyższe o 5,8% od wydatków z tej grupy w 2016 r. (5.804,6 tys. zł). W ramach wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych finansowane były wydatki związane z refundacją kosztów zakupu okularów korygujących wzrok oraz zakupu odzieży roboczej w ramach świadczeń wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, odszkodowania dla byłych pracowników w związku z orzeczeniami sądowymi, zwrotem kosztów dojazdu na posiedzenia dla członków różnych rad i komisji, w tym Komisji ds. Środków Ochrony Roślin i Rady Rolnictwa Ekologicznego oraz w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, nagród resortowych przyznawanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi za szczególne osiągnięcia w dziedzinie rolnictwa i rozwoju wsi, dodatki mieszkaniowe i wiejskie dla nauczycieli, wypłaty przeznaczone na

pomoc zdrowotną dla nauczycieli, stypendia oraz inne formy pomocy dla uczniów (dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych dla uczniów).

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 66.193,9 tys. zł (95,5% kwoty planu po zmianach) i były wyższe o 55,4% od wydatków w tej grupie w 2016 r. (42.583,6 tys. zł).

U dysponenta części 32 – Rolnictwo kontrolą objęto udzielenie i rozliczenie dotacji na łączną kwotę 396.152,3 tys. zł, co stanowiło 57,6% zrealizowanych dotacji przez dysponenta części 32 – Rolnictwo w 2017 r. (688.261,5 tys. zł). Dotacja przeznaczona była na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich i została przekazana pięciu zakładom ubezpieczeniowym na podstawie umów zawartych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na łączną kwotę 500.000 tys. zł. W umowach zostały określone górne limity dopłat do wykorzystania przez poszczególne zakłady ubezpieczeń. W umowach z zakładami ubezpieczeń zostały zawarte postanowienia dotyczące sposobu oraz terminów przekazania i rozliczenia dotacji, a także warunki zwrotu dotacji na dopłaty w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania nienależnie lub w nadmiernej wysokości. Przekazanie środków zakładom ubezpieczeń następowało po przedłożeniu przez nie wniosków o dotację, które były sporządzone na podstawie danych wynikających z umów ubezpieczenia zawartych z producentami rolnymi.

W badanej próbie wydatków na dotacje (396.152,3 tys. zł) nie stwierdzono nieprawidłowości. Przekazywanie i rozliczenie dotacji było zgodne z zawartymi umowami oraz z zasadami określonymi w ufp. Rozliczenie dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym zostało zatwierdzone w terminie określonym w art. 152 ust. 2 ufp. Dysponent części weryfikował prawidłowość wykorzystania dotacji na podstawie przedstawionych rozliczeń przez zakłady ubezpieczeń.

Wydatki dysponenta III stopnia w MRiRW w tej części wyniosły 127.662,9 tys. zł (94,4% planu po zmianach).

U dysponenta III stopnia w MRiRW szczegółowym badaniem objęto próbę wydatków budżetu państwa w kwocie 37.948,8 tys. zł (29,7% wydatków dysponenta III stopnia zrealizowanych w ramach części 32 – Rolnictwo). Doboru próby do badania dokonano z wykorzystaniem metody monetarnej (MUS¹⁹), na podstawie wygenerowanych zapisów księgowych odpowiadających bieżącym i majątkowym wydatkom budżetowym dysponenta III stopnia w MRiRW. Badaniem objęto 31 zapisów księgowych na łączną kwotę wydatków 37.948,8 tys. zł z tego: w grupie wydatków bieżących – 28 zapisów na kwotę 36.913,9 tys. zł oraz w grupie wydatków majątkowych – trzy zapisy na kwotę 1.034,9 tys. zł.

Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r., ze szczegółowego badania wydatków dysponenta III stopnia wyłączono grupę wydatków dotyczących świadczeń na rzecz osób fizycznych, wynagrodzeń osobowych, dodatkowego wynagrodzenia rocznego, składek od wynagrodzeń na ubezpieczenia społeczne, Fundusz Pracy, ubezpieczenia zdrowotne, wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, a także odpisów na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że skontrolowane wydatki zostały rzetelnie skalkulowane oraz dokonywano ich zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Wydatki były poniesione w sposób celowy i oszczędny, umożliwiający terminową realizację zadań w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zaplaceniem odsetek.

W ramach powyższej próby wydatków w kwocie 37.948,8 tys. zł nie stwierdzono nieprawidłowości pod względem wyboru trybu udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych²⁰ (ustawa pzp).

¹⁹ MUS (ang. Monetary Unit Sampling) jest to metoda losowania wydatków z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

²⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

W wyniku szczegółowej analizy trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego przeprowadzonych w 2017 r. w ramach części 32 – Rolnictwo, tj.:

- dwóch postępowań w trybie przetargu nieograniczonego na wykonanie usługi ochrony fizycznej oraz monitoring elektroniczny osób i mienia oraz świadczenie usługi utrzymania czystości powierzchni użytkowych w budynku MRiRW, na łączną kwotę wydatków budżetu państwa w 2017 r. w wysokości 1.851,2 tys. zł,
- zamówienia, do którego nie stosowano ustawy pzp, (tj. zamówienia, którego wartość nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 30 tys. euro – art. 4 pkt 8 ustawy pzp) dotyczącego zakupu opon letnich na kwotę 15,9 tys. zł,

nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy pzp oraz procedur wewnętrznych dysponenta III stopnia w MRiRW w zakresie udzielania zamówień publicznych.

W części 32 – Rolnictwo łączna kwota zrealizowanych dotacji przeznaczonych na wydatki bieżące (dotacje podmiotowe, celowe, przedmiotowe) oraz na wydatki majątkowe (dotacje celowe na inwestycje i zakupy inwestycyjne) wyniosła 688.517,2 tys. zł (85,8% kwoty planu po zmianach ustalonego w wysokości 802.298,5 tys. zł). Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi udzielił dotacji na kwotę 688.261,5 tys. zł, a Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa na kwotę 255,7 tys. zł.

Dotacje podmiotowe w części 32 – Rolnictwo zostały wykorzystane w wysokości 16.435 tys. zł, tj. 100% kwoty planu po zmianach (16.435 tys. zł), z tego wydatkowano na rzecz:

- Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych kwotę 10.020 tys. zł (100% kwoty planu po zmianach),
- Centralnej Biblioteki Rolniczej im. M. Oczapowskiego kwotę 4.390 tys. zł (100% kwoty planu po zmianach),
- pięciu muzeów kwotę 2.025 tys. zł (100% kwoty planu po zmianach), z tego dla:
 - ✓ Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie – 634 tys. zł,
 - ✓ Muzeum Rolnictwa im. Ks. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu – 221 tys. zł,
 - ✓ Muzeum Wsi Lubelskiej w Lublinie – 90 tys. zł,
 - ✓ Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej – 40 tys. zł,
 - ✓ Muzeum w Łowiczu – 40 tys. zł.

Dotacje przedmiotowe²¹ w części 32 – Rolnictwo zostały zrealizowane w wysokości 102.639,7 tys. zł, tj. 94,8% kwoty planu po zmianach (108.302,5 tys. zł), z tego wydatkowano:

- 81.987,3 tys. zł na zadania z zakresu postępu biologicznego w produkcji zwierzęcej (99% kwoty planu po zmianach – 82.814,4 tys. zł);
- 14.759,1 tys. zł na zadania z zakresu postępu biologicznego w produkcji roślinnej (97,5% kwoty planu po zmianach – 15.143 tys. zł);
- 5.637,6 tys. zł na realizację badań z zakresu rolnictwa ekologicznego dla organizacji badawczych, (96,4% kwoty planu po zmianach – 5.849 tys. zł);
- 255,7 tys. zł na ochronę roślin (5,7% kwoty planu po zmianach – 4.496,1 tys. zł); niskie wykonanie wydatków na ochronę roślin wynikało z tego, że kwota wypłacanych dotacji na ochronę roślin zależała od liczby ognisk występowania organizmów kwarantannowych stwierdzanych w danym roku, a także od strat spowodowanych przez te organizmy oraz składanych wniosków o udzielenie dotacji na ten cel.

²¹ Dotacje przedmiotowe wypłacane były na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 lipca 2015 r. w sprawie stawek dotacji przedmiotowych dla różnych podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa (Dz. U. poz. 1170, ze zm.).

Dotacje celowe (w tym na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych) w części 32 – Rolnictwo wykorzystano w kwocie 569.442,5 tys. zł, tj. 84% kwoty planu po zmianach ustalonego w wysokości 677.561 tys. zł, z tego:

- 396.152,3 tys. zł (79,2% kwoty zaplanowanych wydatków w wysokości 500.000 tys. zł) na dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich realizowanych przez pięć zakładów ubezpieczeń;
- 87.269,8 tys. zł (96,7% kwoty zaplanowanych wydatków w wysokości 89.999,2 tys. zł) na wydatki bieżące dziesięciu programów wieloletnich realizowanych przez jednostki naukowo-badawcze na podstawie uchwał Rady Ministrów, tj.:
 - ✓ *Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego* – przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy (PIB) w Puławach,
 - ✓ *Ochrona i zarządzanie krajowymi zasobami genetycznymi zwierząt gospodarskich w warunkach zrównoważonego użytkowania* – przez Instytut Zootechniki – PIB w Krakowie,
 - ✓ *Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska* – przez Instytut Ochrony Roślin – PIB w Poznaniu,
 - ✓ *Rolnictwo Polskie i UE 2020+. Wyzwania, szanse, zagrożenia, propozycje* – przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB w Warszawie,
 - ✓ *Zwiększenie wykorzystania krajowego białka paszowego dla produkcji wysokiej jakości produktów zwierzęcych w warunkach zrównoważonego rozwoju* – przez Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu wraz z innymi jednostkami,
 - ✓ *Wspieranie działań w zakresie ochrony i racjonalnego wykorzystania rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Polsce oraz kształtowania jakości surowców roślinnych na lata 2016–2020* – przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – PIB w Puławach,
 - ✓ *Tworzenie naukowych podstaw postępu biologicznego i ochrona roślinnych zasobów genowych źródłem innowacji i wsparcia zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego kraju* – przez Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – PIB w Radzikowie wspólnie z Instytutem Ogrodnictwa w Skierniewicach,
 - ✓ *Działania na rzecz poprawy konkurencyjności i innowacyjności sektora ogrodniczego z uwzględnieniem jakości i bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska naturalnego* – przez Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach,
 - ✓ *Odbudowa i zrównoważony rozwój produkcji oraz przetwórstwa naturalnych surowców włóknistych dla potrzeb rolnictwa i gospodarki* – przez Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu,
 - ✓ *Przedsięwzięcia technologiczno-przyrodnicze na rzecz innowacyjnej, efektywnej i niskoemisyjnej gospodarki na obszarach wiejskich* – przez Instytut Technologiczno-Przyrodniczy w Falentach;
- 38.158,9 tys. zł (99,3% zaplanowanych wydatków wynoszących 38.422 tys. zł) na bieżące wydatki w ramach realizacji zadania pn. *Zbieranie i wykorzystanie danych rachunkowych z gospodarstw rolnych na potrzeby FADN (ang. Farm Accountancy Data Network) – system zbierania i wykorzystywania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych*;
- 21.165 tys. zł na pozostałe wydatki bieżące, które dotyczyły:
 - ✓ realizacji zadań laboratoriów referencyjnych – 15.940,1 tys. zł (98,6% kwoty planu po zmianach wynoszącej 16.167 tys. zł),
 - ✓ dofinansowania kosztów organizacji rolniczych reprezentujących interesy rolników indywidualnych wobec Unii Europejskiej – 3.385 tys. zł²² (84,6% kwoty planu po zmianach – 4.000 tys. zł),

²² Do dnia zakończenia kontroli, tj. 4 kwietnia 2018 r. dotacja ta nie została rozliczona pod względem finansowym i rzeczowym przez MRiRW.

- ✓ systemu monitoringu suszy – 1.580 tys. zł (100% kwoty planu po zmianach),
- ✓ prowadzenia, utrzymania i modernizacji centralnej bazy danych koniowatych – 144 tys. zł (100% planu po zmianach),
- ✓ realizację zadań po zakończeniu wdrażania działania *Szkolenia zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013* – 115,9 tys. zł (99,1% kwoty planu po zmianach – 117 tys. zł);
- 21.006 tys. zł (100% zaplanowanej kwoty) na wykonywanie zadań ustawowych przez COBORU;
- 261,2 tys. zł (99,3% zaplanowanej kwoty wynoszącej 262,8 tys. zł) na zakup pomocy dydaktycznych dla szkół rolniczych podległych sześciu samorządom;
- 5.429,3 tys. zł na wydatki majątkowe (91,3% zaplanowanych wydatków wynoszących – 5.945 tys. zł).

Przeciętne zatrudnienie w części 32 – Rolnictwo wyniosło 3.708 etatów i w porównaniu do 2016 r. było wyższe o 80 etatów. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na jednego pełnozatrudnionego w części 32 – Rolnictwo wyniosło 5.008 zł i było wyższe o 2,2% (o 109 zł) w porównaniu do 2016 r. Zwiększenie stanu zatrudnienia spowodowane było m.in. potrzebami okręgowych stacji chemiczno-rolniczych związanych z realizacją zadań ustawowych, przejściem od dnia 1 stycznia 2017 r. przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dwóch zawodowych szkół rolniczych.

Zobowiązania w części 32 – Rolnictwo na koniec 2017 r. wyniosły 20.132 tys. zł, były niższe o 24,4% od zobowiązań na koniec 2016 r. i dotyczyły przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2017 r. oraz pochodnych od tego wynagrodzenia. Na koniec 2017 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

W ramach kontroli w Krajowej Stacji Hodowli Zwierząt²³, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie planu finansowego w 2017 r. przez Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt, jednostkę podległą Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wydatki w części 33 – Rozwój wsi zostały zrealizowane w kwocie 3.727.839,8 tys. zł, co stanowiło 95,5% planu po zmianach i w porównaniu do 2016 r. były wyższe o 108.365,6 tys. zł, tj. o 3%.

W tej części budżetowej realizowane były w szczególności wydatki na funkcjonowanie ARiMR i KOWR, współfinansowanie ze środków budżetu państwa II filara WPR, tj. Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, finansowanie kosztów pomocy krajowej udzielanej przez ARiMR²⁴, udzielano też dotacji celowych dla 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego oraz dla Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, a także finansowano wydatki dysponenta III stopnia w MRiRW.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2017 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego, do wydatkowania do końca marca 2018 r. zostały przeniesione wydatki z tytułu dotacji majątkowej dla ARiMR w wysokości 19.442,2 tys. zł. Spowodowane to było wydłużeniem dwóch postępowań przetargowych na zakup serwerów na potrzeby systemów aplikacyjnych i zakup urządzeń na potrzeby systemu backup w ARiMR.

Zaplanowane wydatki według podziału na grupy ekonomiczne stanowiły:

- dotacje – 3.758.924,7 tys. zł (96,3% zaplanowanych wydatków w tej części),
- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 21.051,5 tys. zł (0,6%),
- wydatki majątkowe – 122.584,3 tys. zł (3,1%),
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 41,9 tys. zł.

²³ Wystąpienie pokontrolne NIK do Dyrektora Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt z dnia 26 marca 2018 r., znak KRR.410.001.03.2018 P/18/001.

²⁴ Pomoc udzielana była na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187, ze zm.).

Wydatki w ramach powyższych grup ekonomicznych prezentowane są łącznie z wydatkami na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

Dotacje zostały zrealizowane w wysokości 3.592.096,6 tys. zł (95,6% kwoty planu po zmianach) i były wyższe o 3,2% od wydatków z tej grupy w 2016 r. (3.479.697,7 tys. zł). Wydatki w ramach grupy ekonomicznej nie obejmują dotacji na wydatki majątkowe.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych zostały zrealizowane w wysokości 18.730,4 tys. zł (89% kwoty planu po zmianach) i były wyższe o 30,9% od wydatków z tej grupy w 2016 r. (14.314,3 tys. zł). Wśród tych wydatków ponad 60% (12.737,3 tys. zł) stanowiły wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi oraz wynagrodzenia bezosobowe.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych zostały zrealizowane w wysokości 33 tys. zł (78,8% kwoty planu po zmianach) i były wyższe o 164% od wydatków z tej grupy w 2016 r. (12,5 tys. zł). Wydatki te dotyczyły refundacji kosztów zakupu okularów korygujących wzrok w ramach świadczeń wynikających z przepisów bhp, nagród resortowych przyznawanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi za szczególne osiągnięcia w dziedzinie rozwoju wsi oraz odszkodowania dla byłego pracownika Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 116.979,8 tys. zł, tj. 95,4% kwoty planu po zmianach, i były niższe o 6,8% od wydatków w tej grupie w 2016 r. (125.449,7 tys. zł).

U dysponenta części 33 – Rozwój wsi kontrolą objęto prawidłowość udzielenia i rozliczenia dotacji celowych w łącznej kwocie 810.020,6 tys. zł, z tego:

- 788.172 tys. zł na pomoc krajową udzielaną przez ARiMR, w tym na dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i częściową spłatę kapitału kredytów,
- 21.848,6 tys. zł na realizację zadań przez Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolnictwa z zakresu doradztwa rolniczego, wydatki majątkowe oraz bieżące w ramach pomocy technicznej PROW 2014–2020 w celu wykonywania zadań KSOW,

co stanowiło 21,8% zrealizowanych dotacji w tej części (3.709.076,4 tys. zł).

Przekazywanie i rozliczenie dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym nastąpiło zgodnie z zawartą umową oraz z zasadami określonymi w ufp i innymi obowiązującymi przepisami prawa.

W wyniku kontroli przeprowadzonej w Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego²⁵ w zakresie wykorzystania dotacji celowych przyznanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2017 r. stwierdzono nieprawidłowość polegającą na przekazaniu przez MODR przychodów uzyskanych z tytułu kar umownych w kwocie 45,2 tys. zł na rachunek wydatków zamiast na rachunek dochodów Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ponadto Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę na uchybienia w funkcjonowaniu mechanizmów kontroli zarządczej w MODR, polegające na braku bieżącego monitorowania realizacji dyspozycji płatności dokonywanych ze środków dotacji celowej oraz niedostosowania się do postanowień umów o udzielenie dotacji w części dotyczącej prowadzenia operacji na wyodrębnionych rachunkach bankowych celem ustalenia faktycznych przepływów finansowych środków dotacji celowych.

Wydatki dysponenta III stopnia w MRiRW w części 33 – Rozwój wsi wyniosły 18.734,6 tys. zł (88,9% planu wydatków po zmianach).

U dysponenta III stopnia w MRiRW szczegółowym badaniem objęto próbę wydatków bieżących w kwocie 3.341,5 tys. zł (17,8% wydatków dysponenta III stopnia zrealizowanych w tej części), odpowiadającą 46 zapisom księgowym, wylosowanym z wykorzystaniem metody monetarnej.

Dysponent III stopnia w MRiRW nie dokonywał wydatków majątkowych w tej części.

²⁵ Wystąpienie pokontrolne NIK do Dyrektora Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z dnia 26 marca 2018 r., znak KRR.410.001.05.2018 P/18/001.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że skontrolowane wydatki zostały rzetelnie skalkulowane oraz dokonywano ich zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zapłaceniem odsetek.

W badaniu wylosowanej próby wydatków w kwocie 3.341,5 tys. zł, pod względem prawidłowości wyboru trybu udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy pzp, nie stwierdzono nieprawidłowości.

W wyniku szczegółowej analizy trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w ramach części 33 – Rozwój wsi przeprowadzonych w 2017 r. w trybie przetargu nieograniczonego na:

- wykonanie usługi ochrony fizycznej oraz monitoring elektroniczny osób i mienia,
- wykonanie robót polegających na wymianie wykładziny w holach budynku MRiRW,
- świadczenie usługi utrzymania czystości powierzchni użytkowych w budynku MRiRW,

na łączną kwotę wydatków budżetu państwa w 2017 r. w części 33 – Rozwój wsi w wysokości 989,2 tys. zł, nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy pzp oraz procedur wewnętrznych dysponenta III stopnia w MRiRW w zakresie udzielania zamówień publicznych.

W części 33 – Rozwój wsi kwota zrealizowanych dotacji na wydatki bieżące (dotacji podmiotowych i celowych) oraz na wydatki majątkowe (dotacje celowe na inwestycje i zakupy inwestycyjne) wyniosła 3.709.076,4 tys. zł, tj. 95,6% kwoty planu po zmianach ustalonego w wysokości 3.881.509 tys. zł.

Dotacje podmiotowe w części 33 – Rozwój wsi wykorzystane zostały w kwocie 993.977,8 tys. zł, tj. 94,6% kwoty planu po zmianach wynoszącej 1.050.218 tys. zł z tego dla:

- ARiMR wydatkowano 968.123 tys. zł (95,1% kwoty planu po zmianach wynoszącej 1.018.275 tys. zł),
- KOWR wydatkowano 25.854,8 tys. zł (80,9% kwoty planu po zmianach wynoszącej 31.943 tys. zł).

Dotacje celowe (w tym na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych) w części 33 – Rozwój wsi wykorzystane zostały w kwocie 2.715.098,6 tys. zł, tj. 95,9% kwoty planu po zmianach (2.831.291 tys. zł), z tego:

- 1.501.118,4 tys. zł (99,2% kwoty planu po zmianach wynoszącej 1.513.567 tys. zł) na współfinansowanie I filara WPR²⁶, PROW 2014–2020; środki te w 2017 r. zostały przekazane ARiMR na podstawie zapotrzebowań zgłaszanych w trybie ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej²⁷;
- 788.172 tys. zł (91,2% kwoty planu po zmianach wynoszącej 864.512 tys. zł) na zadania w zakresie pomocy krajowej udzielanej przez ARiMR, tj. na:
 - ✓ dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych i częściową spłatę kapitału kredytów,
 - ✓ dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji oraz odtworzenia środków trwałych w przypadku wystąpienia szkód,
 - ✓ finansowanie lub dofinansowanie ponoszonych przez producentów rolnych kosztów zbioru, transportu i unieszkodliwiania padłych zwierząt gospodarskich z gatunku bydło, owce, kozy, świnie lub konie,
 - ✓ finansowanie zalesiania gruntów rolnych,
 - ✓ realizację udzielonych poręczeń i gwarancji,
 - ✓ udzielanie pomocy finansowej w związku ze szkodami spowodowanymi niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi,

²⁶ Finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG).

²⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 1181, ze zm.

- ✓ pomoc dla producentów rolnych prowadzących w 2016 r. gospodarstwo, w którym utrzymywany był drób, położone na obszarze zapowietrzonym lub zagrożonym w związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków,
 - ✓ pomoc na sfinansowanie zobowiązań cywilnoprawnych dla producentów świń, którzy utrzymywali świnie na obszarach ASF (w formie nieoprocentowanej pożyczki) oraz na rekompensaty za nieprzerwane nieutrzymywanie w gospodarstwie zwierząt z gatunku świnia (*sus scrofa*) objętych programem bioasekuracji, a także na program bioasekuracji mający na celu zapobieganie szerzeniu się afrykańskiego pomoru świń na lata 2015–2018,
 - ✓ pomoc dla producentów rolnych na sfinansowanie nieuregulowanych należności budżetowych o charakterze publicznoprawnym (pożyczka),
 - ✓ finansowanie zobowiązań z tytułu programów pomocowych realizowanych przez ARiMR w latach ubiegłych;
- 171.153,9 tys. zł (99,7% kwoty planu po zmianach – 171.674,7 tys. zł) dla 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego na wykonywanie zadań, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego²⁸;
 - 111.887,6 tys. zł (85% kwoty planu po zmianach – 131.590 tys. zł) na zadania w zakresie pomocy krajowej udzielanej przez KOWR, tj. na:
 - ✓ dopłaty krajowe do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych,
 - ✓ dopłaty do materiału siewnego,
 - ✓ działania w zakresie promocji produktów rolno-spożywczych,
 - ✓ wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą;
 - 12.693,3 tys. zł (99,96% kwoty planu po zmianach – 12.698 tys. zł) na wykonywanie zadań z zakresu doradztwa rolniczego przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie;
 - 6.988,7 tys. zł (99,8% kwoty planu po zmianach – 7.000 tys. zł) na pomoc techniczną realizowaną przez ARiMR w ramach PROW 2014–2020;
 - 5.186,1 tys. zł (78,5% kwoty planu po zmianach wynoszącej 6.609 tys. zł) na pomoc techniczną w ramach PROW 2014–2020 realizowaną przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego;
 - 918,8 tys. zł (91,5% kwoty planu po zmianach wynoszącej 1.004 tys. zł) na pomoc techniczną w ramach PROW 2014–2020 realizowaną przez KOWR;
 - 91.772,2 tys. zł (95,6% kwoty planu po zmianach wynoszącej 95.989 tys. zł) na inwestycje i zakupy inwestycyjne ARiMR;
 - 21.078,7 tys. zł (94,7% kwoty planu po zmianach – 22.265,3 tys. zł) na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane przez 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego;
 - 2.438,8 tys. zł (93% kwoty planu po zmianach – 2.621 tys. zł) na inwestycje i zakupy inwestycyjne KOWR;
 - 1.690,1 tys. zł (98,9% kwoty planu po zmianach – 1.709 tys. zł) na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane przez CDR w Brwinowie.

Przeciętne zatrudnienie w części 33 – Rozwój wsi wyniosło 106 etatów i nie uległo zmianie w porównaniu do 2016 r. Zatrudnienie w tej części dotyczyło tylko MRiRW. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na jednego pełnozatrudnionego w części 33 – Rozwój wsi wyniosło 8.490 zł i było wyższe o 8,4% (o 660 zł) w porównaniu do 2016 r.

²⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 1149, ze zm.

Zobowiązania w części 33 – Rozwój wsi na koniec 2017 r. wyniosły 879,1 tys. zł, były wyższe o 2,8% od zobowiązań na koniec 2016 r. i dotyczyły przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2017 r. oraz pochodnych od tego wynagrodzenia. Na koniec 2017 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

Wydatki w części 35 – Rynki rolne zostały zrealizowane w kwocie 258.762,8 tys. zł, co stanowiło 96,6% planu po zmianach i w porównaniu do 2016 r. były niższe o 298.190,1 tys. zł, (o 53,5%). Niższe wykonanie wydatków w tej części w 2017 r. w porównaniu do 2016 r. wynikało przede wszystkim ze zniesienia z dniem 31 sierpnia 2017 r. Agencji Rynku Rolnego.

W tej części budżetowej realizowano wydatki na funkcjonowanie ARR, Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, dysponenta III stopnia w MRiRW, mechanizmy dotyczące regulacji rynków rolnych I filara WPR, dopłaty m.in. do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych oraz do zużycia kwalifikowanego materiału siewnego i działania promocyjne i informacyjne.

Zaplanowane wydatki w podziale na grupy ekonomiczne stanowiły:

- dotacje – 228.283 tys. zł (85,3% kwoty zaplanowanych wydatków w tej części),
- wydatki bieżące jednostek budżetowych – 29.788,3 tys. zł (11,1%),
- wydatki majątkowe – 9.628,5 tys. zł (3,6%),
- świadczenia na rzecz osób fizycznych – 70,2 tys. zł.

Wydatki w ramach powyższych grup ekonomicznych prezentowane są łącznie z wydatkami na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

Dotacje zostały zrealizowane w wysokości 219.762,3 tys. zł, tj. 96,3% kwoty planu po zmianach, i były niższe o 57,7% od wydatków z tej grupy w 2016 r. (519.664,2 tys. zł). Wydatki w ramach grupy ekonomicznej nie obejmują dotacji na wydatki majątkowe.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych zostały zrealizowane w wysokości 29.722,6 tys. zł, tj. 99,8% kwoty planu po zmianach, i były wyższe o 2,9% od wydatków z tej grupy w 2016 r. (28.895,1 tys. zł). Wśród tych wydatków ponad 70% (20.884,7 tys. zł) stanowiły wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi oraz wynagrodzenia bezosobowe.

Świadczenia na rzecz osób fizycznych zostały zrealizowane w wysokości 70 tys. zł, tj. 99,7% kwoty planu po zmianach, i były niższe o 2,2% od wydatków z tej grupy w 2016 r. (71,6 tys. zł) i dotyczyły refundacji kosztów zakupu okularów korygujących wzrok w ramach świadczeń wynikających z przepisów bhp, zakupu odzieży ochronnej i środków ochrony indywidualnej.

Wydatki majątkowe zrealizowano w kwocie 9.207,9 tys. zł, tj. 95,6% kwoty planu po zmianach, i były wyższe o 10,6% od wydatków w tej grupie w 2016 r. (8.322 tys. zł).

U dysponenta części 35 – Rynki rolne kontrolą objęto udzielenie i rozliczenie dotacji celowej w kwocie 100.547 tys. zł na: realizację pomocy krajowej udzielanej przez ARR, w tym na dopłaty do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych oraz do materiału siewnego, działania w zakresie promocji produktów rolnych i rolno-spożywczych, wspieranie współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego z zagranicą, co stanowiło 44,4% zrealizowanych dotacji w tej części w wysokości 226.227 tys. zł.

W badanej próbie wydatków na dotacje nie stwierdzono nieprawidłowości. Przekazywanie i rozliczenie dotacji następowało zgodnie z zawartą umową z ARR oraz z zasadami określonymi w ufp oraz innymi obowiązującymi przepisami prawa. Wydatkowanie dotacji było zgodne z planem, zadania dotowane z budżetu państwa zostały zrealizowane, zatwierdzenie rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym nastąpiło w terminie określonym w art. 152 ust. 2 ufp. Dysponent części weryfikował

wykorzystanie dotacji zgodnie z przeznaczeniem na podstawie przedstawionego rozliczenia rzeczowego i finansowego.

Wydatki dysponenta III stopnia w MRiRW w tej części wyniosły 10.578,6 tys. zł (99,7% planu wydatków po zmianach).

U dysponenta III stopnia w MRiRW szczegółowym badaniem objęto próbę wydatków bieżących budżetu państwa w kwocie 2.611,4 tys. zł (24,7% wydatków dysponenta III stopnia zrealizowanych w tej części w wysokości 10.578,6 tys. zł), odpowiadającym 33 zapisom księgowym wylosowanym z wykorzystaniem metody monetarnej. Dysponent III stopnia w MRiRW nie dokonywał wydatków majątkowych w ramach tej części.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że skontrolowane wydatki zostały rzetelnie skalkulowane oraz dokonywano ich zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zaplaceniem odsetek.

W badaniu powyższej próby wydatków w kwocie 2.611,4 tys. zł, pod względem prawidłowości wyboru trybu udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy pzp, nie stwierdzono nieprawidłowości.

W wyniku szczegółowej analizy trzech postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w ramach części 35 – Rynki rolne przeprowadzonych w 2017 r.:

- dwóch postępowań w trybie przetargu nieograniczonego na wykonanie usługi ochrony fizycznej oraz monitoring elektroniczny osób i mienia oraz na wykonanie robót polegających na wymianie wykładziny w holach budynku MRiRW,
- jednego postępowania zrealizowanego w trybie zamówienia z wolnej ręki na organizację pikniku Poznaj Dobrą Żywność,

na łączną kwotę wydatków budżetu państwa w 2017 r. w części 35 – Rynki rolne w wysokości 580,5 tys. zł, nie stwierdzono naruszeń przepisów ustawy pzp oraz procedur wewnętrznych dysponenta III stopnia w MRiRW w zakresie udzielania zamówień publicznych.

W części 35 – Rynki rolne kwota zrealizowanych dotacji na wydatki bieżące (dotacje podmiotowe i celowe) oraz na wydatki majątkowe (dotacje celowe na inwestycje i zakupy inwestycyjne) wyniosła 226.227 tys. zł, tj. 96,2% kwoty dotacji ujętych w planie po zmianach w wysokości 235.162 tys. zł.

Dotację podmiotową w części 35 – Rynki rolne zaplanowano dla ARR w kwocie 90.254 tys. zł i zrealizowano w wysokości 90.719,7 tys. zł (96,3% planu po zmianach).

Dotacje celowe (w tym na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych) w części 35 – Rynki rolne wykorzystane zostały w kwocie 135.507,3 tys. zł, tj. 96,2% kwoty planu po zmianach (140.908 tys. zł) i wydatkowane zostały w wysokości:

- 100.547 tys. zł (99,3% kwoty planu po zmianach wynoszącej 101.214 tys. zł) na dopłaty krajowe do spożycia mleka i przetworów mlecznych w szkołach podstawowych, na dopłaty do materiału siewnego, na wspieranie rozwoju współpracy handlowej sektora rolno-spożywczego za granicą, na działania promocyjne i informacyjne dotyczące promowania produktów rolnych;
- 26.433,2 tys. zł (87% kwoty planu po zmianach wynoszącej 30.388 tys. zł) na współfinansowanie mechanizmów w ramach I filara WPR; środki te zostały przekazane ARR w trybie ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej;
- 2.062,4 tys. zł (85% kwoty planu po zmianach wynoszącej 2.427 tys. zł) na działania informacyjno-promocyjne realizowane przez ARR w ramach pomocy technicznej PROW 2014–2020;
- 6.464,7 tys. zł (94% kwoty planu po zmianach wynoszącej 6.879 tys. zł) na inwestycje i zakupy inwestycyjne dla ARR.

Przeciętne zatrudnienie w części 35 – Rynki rolne wyniosło 243 etaty i było niższe w porównaniu do 2016 r. o osiem etatów (o 3,2%). Zmniejszenie zatrudnienia nastąpiło w GIJHAR-S (siedem etatów) oraz w MRiRW (jeden etat). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na jednego pełnozatrudnionego w części 35 – Rynki rolne wyniosło 6.013 zł i było wyższe o 4,3% (o 251 zł) w porównaniu do 2016 r.

Zobowiązania w części 35 – Rynki rolne na koniec 2017 r. wyniosły 1.402,4 tys. zł i były niższe o 2,9% od zobowiązań na koniec 2016 r. Dotyczyły przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2017 r. oraz pochodnych od tego wynagrodzenia. Na koniec 2017 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

W ramach kontroli w Głównym Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych²⁹, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie planu finansowego w 2017 r. Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, jednostkę podległą Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, finansowaną w ramach części 35 – Rynki rolne.

W 2017 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi sprawował nadzór i kontrolę nad całością gospodarki finansowej według zasad określonych w art. 175 ufp. W wyniku kontroli przeprowadzonych przez pracowników jednostek organizacyjnych MRiRW, w 41 przypadkach kierownikom jednostek podległych i nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydano zalecenia pokontrolne. Nadzór prowadzony był również poprzez realizację planu audytu wewnętrznego. W 2017 r. Zespół Audytu Wewnętrznego w Biurze Dyrektora Generalnego MRiRW zrealizował cztery audyty oraz 15 zadań audytowych.

Oceny stopnia realizacji zadań finansowanych środkami z dotacji z budżetu państwa dokonywano w MRiRW na wstępnym etapie przede wszystkim pod kątem zapewnienia prawidłowości realizacji dotowanych zadań z przepisami prawa oraz prawidłowości kalkulacji kosztów zawartych we wnioskach o dotacje, a także na etapie końcowym poprzez weryfikację sprawozdań merytorycznych oraz rozliczeń finansowych. W ramach sprawowanego nadzoru nad wykorzystaniem dotacji organizowane były również spotkania z pracownikami jednostek realizującymi wydatki w ramach dotacji.

Dysponent III stopnia w MRiRW monitorował dochody i wydatki budżetowe, a wyniki analiz przedkładał w miesięcznych informacjach Dyrektorowi Generalnemu MRiRW.

W zakresie monitorowania wykonania budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich sporządzane były przez Departament Finansów i akceptowane przez kierownictwo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi następujące informacje:

- syntetyczna informacja z wykonania dochodów, wydatków budżetowych oraz wydatków budżetu środków europejskich za I kwartał 2017 r. w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi, 35 – Rynki rolne;
- syntetyczna informacja z wykonania dochodów, wydatków budżetowych oraz wydatków budżetu środków europejskich za I półrocze 2017 r. w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi, 35 – Rynki rolne;
- syntetyczna informacja z wykonania dochodów, wydatków budżetowych oraz wydatków budżetu środków europejskich za III kwartały 2017 r. w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi, 35 – Rynki rolne;
- informacja z realizacji planu wydatków budżetowych oraz wydatków budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym za I półrocze 2017 r. w częściach 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi, 35 – Rynki rolne.

Szczegółowe dane o wydatkach budżetu państwa w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne przedstawiono w załączniku nr 2 do Informacji.

Szczegółowe dane o zatrudnieniu i wynagrodzeniach w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne przedstawiono w załączniku nr 3 do Informacji.

²⁹ Wystąpienie pokontrolne NIK do Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych z dnia 26 marca 2018 r., znak KRR.410.001.04.2018 P/18/001.

Dopłaty do paliwa rolniczego

W 2017 r. wojewodowie złożyli zapotrzebowania na dotację celową przeznaczoną na zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej na łączną kwotę 895.931,8 tys. zł. Na podstawie tych zapotrzebowań Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi skierował w 2017 r. do Ministra Rozwoju i Finansów 158 wniosków o przekazanie dotacji wojewodom. Środki na realizację wniosków pochodziły z poz. 7 – Dopłaty do paliwa rolniczego oraz z poz. 16 – Zobowiązania wymagalne Skarbu Państwa w części 83 – Rezerwy celowe.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 listopada 2016 r. w sprawie stawki zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej na 1 litr oleju w 2017 r.³⁰, stawka zwrotu tego podatku w 2017 r. została ustalona w wysokości 1 zł na 1 litr oleju. Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 10 marca 2006 r. o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej³¹, limit zwrotu podatku ustala się jako kwotę stanowiącą iloczyn stawki zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego, liczby 86 oraz powierzchni użytków rolnych, będących w posiadaniu lub współposiadaniu producenta rolnego, określonej w ewidencji gruntów i budynków, według stanu na dzień 1 lutego danego roku.

Na podstawie przekazanych Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi przez wojewodów, rocznych zbiorczych rozliczeń dotacji celowej z realizacji wypłat producentom rolnym zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego, wykorzystywanego do produkcji rolnej oraz rocznych zbiorczych sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji wypłat producentom rolnym zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej za 2017 r. ustalono, że:

- łączna kwota dotacji przekazana przez wojewodów gminom na postępowanie w sprawie zwrotu producentom rolnym podatku akcyzowego oraz na jego wypłatę wyniosła 895.926,8 tys. zł, z tego na zwrot podatku – 878.359,7 tys. zł oraz na koszty związane z jego wypłatą poniesione przez gminy – 17.567,1 tys. zł;
- producenci rolni złożyli 1.074,6 tys. wniosków o zwrot podatku akcyzowego na łączną powierzchnię użytków rolnych 11.499,1 tys. ha, co stanowiło 62,2% łącznej powierzchni użytków rolnych (według użytkowania);
- łączna ilość oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej, wynikająca z faktur VAT lub kopii tych faktur dołączonych przez producentów rolnych do wyżej wymienionych wniosków wyniosła 878.016,5 tys. litrów;
- w województwie wielkopolskim wydatkowano największą kwotę dotacji na zwrot podatku akcyzowego do paliwa rolniczego (114.949,3 tys. zł) do łącznej powierzchni użytków rolnych zgłoszonej przez producentów rolnych we wnioskach o zwrot podatku akcyzowego, tj. 1.419,3 tys. ha, co stanowiło 7,6% zgłoszonej ogólnej powierzchni użytków rolnych;
- w województwie śląskim wydatkowano najmniejszą kwotę dotacji na zwrot podatku akcyzowego do paliwa rolniczego (18.079,7 tys. zł) do łącznej powierzchni użytków rolnych, zgłoszonej przez producentów rolnych we wnioskach o zwrot podatku akcyzowego, tj. 226,9 tys. ha, co stanowiło 1,2% zgłoszonej ogólnej powierzchni użytków rolnych.

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, zgodnie z art. 195 ust. 2 ufp, sprawował w 2017 r. nadzór i kontrolę nad realizacją programów finansowanych z udziałem środków Unii Europejskiej (UE) w ramach Wspólnej Polityki Rolnej³².

³⁰ Dz. U. poz. 1934 – wygaśnięcie z dniem 31 grudnia 2017 r.

³¹ Dz. U. z 2015 r. poz. 1340.

³² Wspólna Polityka Rolna finansowana jest z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). W ramach Wspólnej Polityki Rolnej funkcjonują: I filar obejmujący w szczególności wydatki na płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego, wspólny rynek owoców i warzyw oraz interwencje rynkowe finansowany z EFRG, a także II filar dotyczący rozwoju obszarów wiejskich (PROW 2014–2020) finansowany z EFRROW.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi pełnił funkcję i wykonywał zadania instytucji zarządzającej (IZ) programem finansowanym z udziałem środków unijnych, tj. Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020³³, odpowiadając m.in. za zarządzanie Programem i wdrażanie go w efektywny, skuteczny i prawidłowy sposób oraz monitorowanie jego realizacji i ewaluację.

Do dnia 31 sierpnia 2017 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, stosownie do art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa³⁴ oraz do art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o Agencji Rynku Rolnego i organizacji niektórych rynków rolnych³⁵, nadzorował dwie akredytowane agencje płatnicze: ARiMR oraz ARR.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 22 września 2006 r. o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie wspólnej polityki rolnej³⁶ oraz od dnia 25 sierpnia 2015 r. na podstawie art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej³⁷, pełnił również rolę jednostki koordynującej (JK), odpowiedzialnej za zbieranie i przekazywanie Komisji Europejskiej (KE) informacji finansowych przedstawianych przez powyższe agencje.

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa³⁸, z dniem 1 września 2017 r. została zniesiona ARR. Zadania ARR związane z pełnieniem funkcji agencji płatniczej zostały przeniesione do ARiMR, która na podstawie rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 30 sierpnia 2017 r. w sprawie przyznania Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa tymczasowej akredytacji jako agencji płatniczej³⁹, uzyskała w tym zakresie tymczasową akredytację jako agencja płatnicza na okres 12 miesięcy. Jednocześnie Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie art. 30 i 41 ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa przestał pełnić rolę JK.

Agencje płatnicze były odpowiedzialne za dystrybucję środków EFRROW i EFRG z tytułu różnych płatności i mechanizmów WPR, w tym płatności bezpośrednich, realizację PROW 2014–2020, a także interwencyjny zakup i sprzedaż produktów rolnych i ich przetworów, jak również środków budżetu państwa na współfinansowanie wyżej wymienionych wydatków.

Wydatki budżetu środków europejskich zaplanowane na ten cel w ustawie budżetowej na rok 2017 w częściach, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w łącznej kwocie 10.091.764 tys. zł, z tego w:

- części 32 – Rolnictwo w kwocie 21.111 tys. zł,
- części 33 – Rozwój wsi w kwocie 9.758.664 tys. zł,
- części 35 – Rynki rolne w kwocie 311.989 tys. zł,

zostały zwiększone w 2017 r. ze środków pochodzących z rezerw celowych o kwotę 7.810.003,3 tys. zł, z tego w:

- części 32 – Rolnictwo o 1,3 tys. zł,
- części 33 – Rozwój wsi o 7.679.615 tys. zł,
- części 35 – Rynki rolne o 130.387 tys. zł.

W efekcie plan po zmianach w łącznej kwocie wyniósł 17.901.767,3 tys. zł, z tego w:

³³ Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2018 r. poz. 627).

³⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 2137.

³⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1006, ze zm.

³⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 221.

³⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 1181, ze zm.

³⁸ Dz. U. poz. 624, ze zm.

³⁹ Dz. U. poz. 1660.

- części 32 – Rolnictwo – 21.112,3 tys. zł,
- części 33 – Rozwój wsi – 17.438.279 tys. zł,
- części 35 – Rynki rolne – 442.376 tys. zł.

Z przyznanej kwoty rezerw celowych wykorzystano 7.107.165,6 tys. zł (91%) na realizację zadań agencji płatniczych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, z tego:

- części 33 – Rozwój wsi – 6.987.249,7 tys. zł (91%),
- części 35 – Rynki rolne – 119.915,9 tys. zł (92%).

Środki z rezerw celowych w części 33 – Rozwój wsi nie zostały wykorzystane w całości w związku z niższym niż prognozowano zapotrzebowaniem środków przez ARiMR na realizację płatności w ramach I filara Wspólnej Polityki Rolnej i korektą prognozy wydatków w tym zakresie, złożoną przez ARiMR już po wydaniu decyzji przez Ministra Finansów o uruchomieniu wydatków z rezerw celowych budżetu środków europejskich.

Kontrolą prawidłowości zmian planu, wynikających z podziału rezerw celowych objęto: w części 32 – Rolnictwo zmiany planu na kwotę 1,3 tys. zł, tj. 100% łącznej kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych, w części 33 – Rozwój wsi – zmiany planu na kwotę 7.679.615 tys. zł, tj. 100% łącznej kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych, w części 35 – Rynki rolne – zmiany na kwotę 130.387 tys. zł, tj. 100% łącznej kwoty zwiększającej plan wydatków środkami z rezerw celowych.

W wyniku badania nie stwierdzono nieprawidłowości. Zwiększenia planowanych wydatków z rezerw celowych wynikały z potrzeb jednostek, a środki zostały przeznaczone na realizację zadań opisanych we wnioskach Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi kierowanych do Ministra Rozwoju i Finansów o uruchomienie rezerw celowych. Uruchamianie środków z rezerw celowych następowało zgodnie z procedurą określoną w art. 154 ufp.

W 2017 r. wydatki budżetu środków europejskich zrealizowano w łącznej kwocie 17.175.033,7 tys. zł, tj. 95,9% planu po zmianach w wysokości 17.901.767,3 tys. zł. Niepełne wykonanie planu wynikało głównie z niższego od planowanego zapotrzebowania Agencji na środki europejskie na realizację I filara WPR, w szczególności na realizację systemów wsparcia bezpośredniego (płatności bezpośrednie). W związku z niższym zapotrzebowaniem na powyższe środki, ARiMR wystąpiła do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o dokonanie blokowania planowanych wydatków w budżecie środków europejskich na kwotę 690.295 tys. zł, tj. 4,7% planu po zmianach budżetu środków europejskich na realizację I filara WPR w części 33 – Rozwój wsi. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokonał blokowania powyższych planowanych wydatków w budżecie środków europejskich zgodnie z wnioskiem ARiMR, na podstawie przepisów ufp.

Wydatki budżetu środków europejskich zrealizowano w:

- części 32 – Rolnictwo w kwocie 17.393,4 tys. zł (82,4% planu po zmianach),
- części 33 – Rozwój wsi w kwocie 16.725.735,4 tys. zł (95,9% planu po zmianach),
- części 35 – Rynki rolne w kwocie 431.904,9 tys. zł (97,6% planu po zmianach).

Niepełne wykorzystanie środków w części 32 – Rolnictwo dotyczyło w szczególności realizacji przez szkoły rolnicze nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi projektów w ramach programów operacyjnych 2014–2020 i spowodowane było m.in: brakiem akceptacji przez właściwe instytucje zarządzające lub pośredniczące części kosztów jako koszty kwalifikowalne, przesunięciami zaplanowanych prac z przyczyn losowych lub oszczędnościami w wyniku rozstrzygniętych przetargów.

Wydatki budżetu środków europejskich w 2017 r. były niższe o 30,5% od wykonanych w 2016 r., co wynikało w szczególności z niższego w 2017 r. w porównaniu do 2016 r. o 23,7% limitu wydatków

w ramach WPR w zakresie środków europejskich⁴⁰. Ponadto niższe od zaplanowanego w 2017 r. wykorzystanie środków wynikało m.in.: z niższego zapotrzebowania Agencji na środki europejskie na realizację I filara WPR, w szczególności na realizację systemów wsparcia bezpośredniego (płatności bezpośrednie) oraz z niższego niż zakładano na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej na 2017 r. poziomu wydatków na realizację Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020, co było m.in. efektem mniejszej liczby złożonych wniosków o przyznanie pomocy.

W ramach części 32 – Rolnictwo kontrolą objęto procedurę przekazywania w 2017 r. środków z budżetu środków europejskich przez dysponenta części – na zadania realizowane przez szkoły rolnicze, na podstawie art. 188 ust. 2 ufp oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 21 grudnia 2012 r. w sprawie płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz przekazywania informacji dotyczących tych płatności⁴¹. Szczegółowym badaniem objęto procedurę przekazywania środków na realizację przez Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Czechosłowackiej Brygady Spadochronowej w Nowosielcach czterech projektów finansowanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 w łącznej kwocie 6.314 tys. zł. Wydatki te stanowiły 36,3% wydatków zrealizowanych w tej części (17.393,4 tys. zł). W wyniku badania nie stwierdzono nieprawidłowości. Procedura przekazywania przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi płatności z budżetu środków europejskich na dofinansowanie realizacji zadań była zgodna z przepisami prawa.

W części 33 – Rozwój wsi oraz w części 35 – Rynki rolne badaniem objęto wydatki budżetu środków europejskich, zrealizowane przez dysponenta części na łączną kwotę 2.911.423 tys. zł, z tego:

- w części 33 – Rozwój wsi w kwocie 2.789.726,3 tys. zł, tj. 16,7% płatności z budżetu środków europejskich w tej części w 2017 r.,
- w części 35 – Rynki rolne w kwocie 121.696,7 tys. zł, tj. 28,2% płatności z budżetu środków europejskich w tej części w 2017 r.

Badanie dotyczyło wydatków zrealizowanych dla dwóch agencji płatniczych na finansowanie WPR, tj. dla ARiMR i ARR. W wyniku badania nie stwierdzono nieprawidłowości, środki były przekazywane przez dysponenta części na podstawie składanych zapotrzebowań, zgodnie z obowiązującymi przepisami⁴².

Dysponent III stopnia w MRiRW nie realizował w 2017 r. wydatków z budżetu środków europejskich.

W części 32 – Rolnictwo na realizację 11 programów operacyjnych⁴³ finansowanych z udziałem środków UE 2014–2020 zaplanowano w 2017 r. wydatki z budżetu środków europejskich w wysokości 21.112,3 tys. zł i wydatki z budżetu państwa w kwocie 6.358 tys. zł⁴⁴. Zrealizowane wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 17.393,4 tys. zł, tj. 82,4% planu po zmianach w tym zakresie, natomiast zrealizowane wydatki z budżetu państwa w kwocie 3.135,9 tys. zł, tj. 49,3% planu po zmianach. Wydatki

⁴⁰ Limity kwot wydatków w ramach Wspólnej Polityki Rolnej zostały zaplanowane w tabeli nr 2 zał. 16 do ustawy budżetowej odpowiednio na 2016 i 2017 r.

⁴¹ Dz. U. z 2016 r. poz. 75, ze zm.

⁴² Podstawę przekazywania środków stanowiły: art. 10 ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1181, ze zm.) oraz przepisy wykonawcze: rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 sierpnia 2016 r. w sprawie środków na realizację wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. 1226) – uchylone z dniem 19 grudnia 2017 r. oraz rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 24 listopada 2017 r. w sprawie środków na realizację wspólnej polityki rolnej (Dz. U. poz. 2235).

⁴³ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020; Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020; Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego 2014–2020; Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego 2014–2020; Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020; Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014–2020; Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego 2014–2020; Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014–2020; Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego 2014–2020; Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014–2020; Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2014–2020.

⁴⁴ Dodatkowo na realizację programu Erasmus+ zaplanowano w 2017 r. wydatki z budżetu państwa w wysokości 1.731 tys. zł, które zostały wykonane w kwocie 1.725,4 tys. zł, tj. 99,7% planu po zmianach. Ponadto w 2017 r. ze środków budżetu państwa zrealizowano wydatki w kwocie 1.162,8 tys. zł, tj. 53,7% kwoty zaplanowanej na działania kontrolne Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w ramach decyzji Dyrekcji generalnej ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności (DG SANTE) o udzieleniu dotacji zatwierdzającej program kontroli występowania agrofagów i związanych z nim środków finansowych.

te zostały przeznaczone na finansowanie projektów realizowanych przez 24 szkoły rolnicze nadzorowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i Krajowe Centrum Edukacji Rolniczej w Brwinowie w ramach programów operacyjnych 2014–2020. Niepełne wykorzystanie środków na realizację programów spowodowane było m.in: brakiem akceptacji przez właściwe instytucje zarządzające lub pośredniczące części kosztów jako koszty kwalifikowalne, zwrotem kwot przeznaczonych na zadania, które nie zostały zrealizowane z powodów losowych lub przesunięciami zaplanowanych prac, ze względu na wystąpienie niesprzyjających warunków atmosferycznych, oszczędnościami w wyniku rozstrzygniętych przetargów.

W części 33 – Rozwój wsi wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 16.725.735,4 tys. zł, tj. 95,9% kwoty planu po zmianach w wysokości 17.438.279 tys. zł, i były o 29% niższe od wykonanych w 2016 r. Środki te wydatkowano na finansowanie I filara WPR – 14.118.146,2 tys. zł oraz PROW 2014–2020 – 2.607.589,2 tys. zł.

W części 35 – Rynki rolne wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 431.904,9 tys. zł, tj. 97,6% kwoty planu po zmianach w wysokości 442.376 tys. zł, i były o 61,9% niższe od wykonanych w 2016 r. Środki te w całości wydatkowano na finansowanie I filara WPR.

Niewykorzystane w powyższych częściach środki w wysokości 11.749,8 tys. zł zostały zwrócone do budżetu środków europejskich.

Szczegółowe dane o wydatkach budżetu środków europejskich w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne przedstawiono w załączniku nr 4 do Informacji.

Wspólna Polityka Rolna

W 2017 r., podobnie jak w latach poprzednich, środki przekazywane przez Komisję Europejską państwom członkowskim miały charakter refundacyjny. Warunkiem ich otrzymania było wcześniejsze poniesienie przez agencje płatnicze określonych wydatków wynikających z podjętych zobowiązań. Udokumentowane wydatki agencji były zwracane ze środków budżetu unijnego w terminach wynikających z prawa UE. Mechanizm prefinansowania płatności WPR odbywał się w ramach wydatków budżetu środków europejskich, zaś refundacje z KE poniesionych wydatków stanowiły dochody budżetu środków europejskich.

Dochody budżetu środków europejskich w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej określone w tabeli 1 załącznika nr 15 do ustawy budżetowej na rok 2017⁴⁵ w łącznej wysokości 20.495.828 tys. zł zostały wykonane w kwocie 16.729.358 tys. zł, tj. 81,6% kwoty planu. Niższe od planowanego wykonanie wynikało w szczególności z pomniejszenia środków otrzymanych z KE, w związku z decyzjami wykonawczymi Komisji z 2017 r. wyłączającymi z finansowania Unii Europejskiej niektóre wydatki poniesione przez państwa członkowskie z tytułu EFRG oraz EFRROW.

Limit wkładu publicznego w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej (określony w tabeli nr 2 załącznika nr 16 do ustawy budżetowej na rok 2017) w kwocie 23.486.671 tys. zł został wykonany w wysokości 18.869.315,7 tys. zł, tj. w 80,3% (dane wstępne za 2017 r. na dzień 7 marca 2018 r.).

Wkład środków europejskich wyniósł 17.157.640,3 tys. zł, tj. 84,5% kwoty planowanej w ustawie budżetowej na rok 2017 w wysokości 20.305.116 tys. zł, a wkład budżetu państwa dotyczący wydatków realizowanych w ramach paragrafów klasyfikacji budżetowej oznaczonych czwartą cyfrą 8 i 9 – 1.711.675,4 tys. zł, tj. 53,8% planu (3.181.555 tys. zł).

Limit powyższych wydatków został określony dla trzech części, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi (części 32 – Rolnictwo, części 33 – Rozwój wsi i części 35 – Rynki rolne),

⁴⁵ Załącznik nr 15 określony w brzmieniu nadanym ustawą budżetową na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 108). Plan dochodów dla WPR ustalony został w części 87 – Dochody budżetu środków europejskich i części 77 – Dochody budżetu państwa.

a także dla części 19 – Budżet, finanse publiczne i instytucje finansowe, części 49 – Urząd Zamówień Publicznych oraz części 85 – Budżet wojewodów.

Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich na WPR w 2017 r. (określone w tabeli 2 załącznika nr 15 do ustawy budżetowej na rok 2017) w ramach części: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne wyniosły łącznie 18.743.938,7 tys. zł, tj. 96,2% kwoty planu po zmianach w wysokości 19.491.558,9 tys. zł, z tego wydatki z budżetu środków europejskich zrealizowano w kwocie 17.157.640,3 tys. zł, tj. 96% kwoty planu po zmianach (17.880.655 tys. zł), natomiast wydatki budżetu państwa – w kwocie 1.586.298,4 tys. zł, tj. 98,5% planu po zmianach (1.610.903,9 tys. zł).

W 2017 r. z planowanych środków w wysokości 66.948,9 tys. zł na wyprzedzającą pomoc techniczną w ramach PROW 2014–2020 w częściach: 32 – Rolnictwo (MRiRW, Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza), 33 – Rozwój wsi (ARiMR, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa) oraz 35 – Rynki rolne (ARR), wydatkowano 58.746,8 tys. zł (87,7% kwoty planu po zmianach). W części 32 – Rolnictwo wydatki zrealizowano w kwocie 39.887,3 tys. zł (89,6% kwoty planu po zmianach), w części 33 – Rozwój wsi – 16.797,1 tys. zł (83,9% kwoty planu po zmianach) i w części 35 – Rynki rolne – 2.062,4 tys. zł (85% kwoty planu po zmianach).

Przyczynami niższego od planowanego wykonania wydatków w zakresie pomocy technicznej w 2017 r. były głównie niższe od planowanych wydatki: w części 32 – Rolnictwo – związane m.in. z przesunięciem terminów płatności z 2017 r. na 2018 r. dotyczących projektów w ramach planu operacyjnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW), oszczędnościami w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych oraz podczas realizacji umów, odstąpieniem przez wykonawcę wyłonionego w postępowaniu od realizacji zamówienia oraz w części 33 – Rozwój wsi – wynikające m.in. z oszczędności powstałych w wyniku postępowań przetargowych przeprowadzonych przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego, niższych od planowanych kosztów osobowych i bezosobowych oraz niezrealizowaniem części operacji przez partnerów KSOW w związku z negatywną oceną wniosków.

I filar WPR

Wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich na realizację I filara WPR – w ramach części, których dysponentem był Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – dokonywane były w 2017 r. w częściach 33 – Rozwój wsi i 35 – Rynki rolne i wyniosły łącznie 14.750.237,8 tys. zł, tj. 95,4% kwoty planu po zmianach w wysokości 15.464.075 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa w ramach I filara WPR wyniosły ogółem 200.186,6 tys. zł, tj. 96,7% kwoty planu po zmianach w wysokości 206.917 tys. zł. Wydatki budżetu środków europejskich w ramach I filara WPR wyniosły ogółem 14.550.051,2 tys. zł, tj. 95,4% kwoty planu po zmianach w wysokości 15.257.158 tys. zł.

Łączne wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich w ramach I filara WPR w części 33 – Rozwój wsi były realizowane z przeznaczeniem na płatności dokonywane przez ARiMR i wyniosły 14.291.899,7 tys. zł (95,3% kwoty planu po zmianach w wysokości 14.991.311 tys. zł).

Wydatki z budżetu państwa w ramach w tej części wyniosły 173.753,4 tys. zł (98,4% kwoty planu po zmianach) i zostały przeznaczone w szczególności na: płatności uzupełniające – 134.245,8 tys. zł, pomoc dla grup producentów na wstępne pozwolenia – 26.430,3 tys. zł, program na rzecz poprawy produkcji wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich – 6.814,6 tys. zł, programy działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych – 4.636,1 tys. zł oraz inne mechanizmy – 1.626,7 tys. zł.

Wydatki z budżetu środków europejskich w ramach płatności I filara WPR w części 33 – Rozwój wsi wyniosły 14.118.146,2 tys. zł (95,3% planu po zmianach) i były wykorzystane na finansowanie: płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego – 14.027.900 tys. zł, pomocy dla grup producentów na

wstępne pozwolenia – 54.043,1 tys. zł, programów działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych – 7.726,8 tys. zł, programu na rzecz poprawy produkcji wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich – 6.814,6 tys. zł, zapobieganie zakłóceniom i sytuacjom kryzysowym na rynku – 2.823,9 tys. zł, programu Owoce i warzywa w szkole – 1.037,6 tys. zł oraz pozostałych mechanizmów WPR – 17.800,2 tys. zł.

Łączne wydatki budżetu państwa i budżetu środków europejskich na realizację I filara WPR w części 35 – Rynki rolne były realizowane przez ARR i wyniosły 458.338,1 tys. zł (96,9% kwoty planu po zmianach w wysokości 472.764 tys. zł).

Wydatki z budżetu państwa w tej części wyniosły 26.433,2 tys. zł (87% kwoty planu po zmianach w wysokości 30.388 tys. zł) i zostały przeznaczone m.in. na finansowanie: programu Owoce i warzywa w szkole (9.349,6 tys. zł), programów działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych (9.280,9 tys. zł), programu na rzecz poprawy produkcji wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich (5.621,1 tys. zł) oraz innych programów (2.181,6 tys. zł).

Wydatki z budżetu środków europejskich w ramach I filara WPR w części 35 – Rynki rolne wyniosły 431.904,9 tys. zł (97,6% planu po zmianach) i były wykorzystane na finansowanie: zapobiegania zakłóceniom i sytuacjom kryzysowym na rynku – 279.846,5 tys. zł, programu Owoce i warzywa w szkole – 68.560,7 tys. zł, programów działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących produktów rolnych – 15.468,2 tys. zł, programu na rzecz poprawy produkcji wprowadzania do obrotu produktów pszczelarskich – 5.621,1 tys. zł oraz innych programów – 62.408,4 tys. zł.

Stan zaawansowania realizacji PROW 2014–2020

Do końca 2017 r. wydano wszystkie rozporządzenia niezbędne do realizacji działań PROW 2014–2020, w tym w 2017 r. ogłoszono 30 rozporządzeń wykonawczych do ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020⁴⁶. Do końca 2017 r., w ramach PROW 2014–2020 – w szczególności w związku ze zmianą przepisów Unii Europejskiej⁴⁷, koniecznością przeprowadzenia kampanii informacyjnej wśród rolników oraz harmonogramem planowanych naborów wniosków – nie uruchomiono dwóch poddziałań i trzech typów operacji.

W 2017 r. ARiMR uzyskała akredytację dla wszystkich instrumentów wsparcia w ramach PROW 2014–2020.

W 2017 r. na realizację PROW 2014–2020 wydatkowano 3.993.700,9 tys. zł, tj. 99,2% planu po zmianach w kwocie 4.027.483,9 tys. zł, z tego: wydatki budżetu środków europejskich wyniosły 2.607.589,2 tys. zł, tj. 99,4% kwoty planu po zmianach w kwocie 2.623.497 tys. zł, a wydatki budżetu państwa – 1.386.111,8 tys. zł, tj. 98,7% kwoty planu po zmianach w kwocie 1.403.986,9 tys. zł.

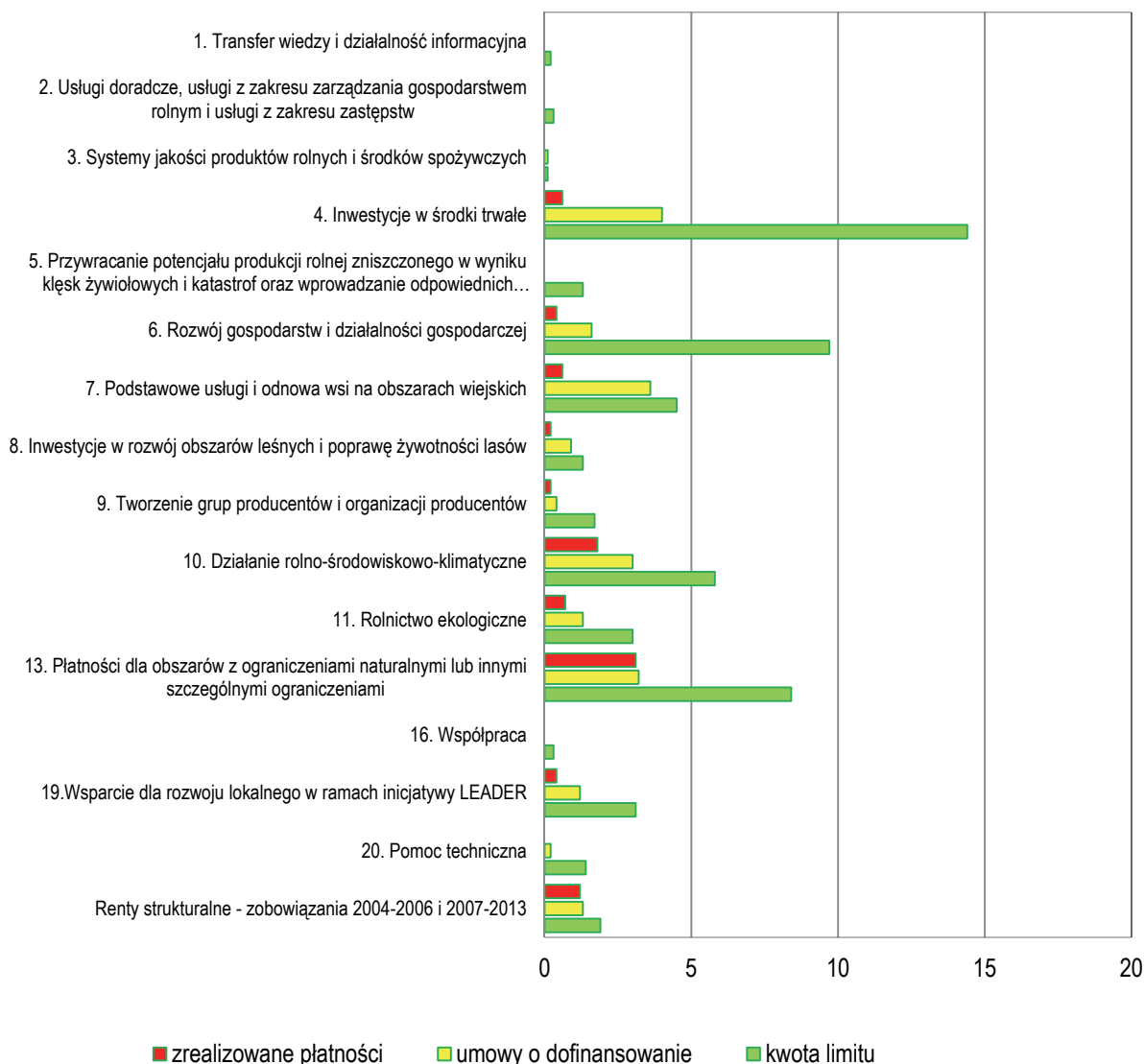
Od początku realizacji Programu do dnia 31 grudnia 2017 r. kwota pomocy, o którą wnioskowali beneficjenci PROW 2014–2020 wyniosła 26.851.748,4 tys. zł. Kwota wynikająca z zawartych umów i wydanych decyzji o przyznaniu pomocy wyniosła 20.774.293,9 tys. zł (36,2% limitu środków PROW 2014–2020 w wysokości 57.448.753,9 tys. zł), a kwota zrealizowanych płatności – 9.141.772,5 tys. zł, tj. 15,7% limitu. Stopień wykorzystania środków w ramach Programu na koniec 2017 r. (15,7%) jest w głównej mierze uzależniony od realizacji projektów przez beneficjentów.

Na koniec 2017 r. wydatki wyniosły 105,7% przyznanych Polsce środków EFRROW (zasada n+3 dla 2014 r.).

⁴⁶ Dz. U. z 2018 r. poz. 627.

⁴⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 487, zm.).

Wykres 1. Wartość podpisanych umów, wydanych decyzji oraz realizacja płatności w ramach PROW 2014–2020 do dnia 31 grudnia 2017 r. z uwzględnieniem poszczególnych działań (w mld zł).

Źródło: Dane z kontroli NIK w MRiRW

Efekty rzeczowe prowadzonej działalności w ramach WPR

Instrumentem wsparcia I filara WPR o największym wymiarze finansowym były płatności w ramach systemu wsparcia bezpośredniego, które zrealizowano w kwocie 14.027.900 tys. zł.

W kampanii roku 2017 płatności bezpośrednie wypłacane z budżetu środków europejskich otrzymało z tytułu:

- systemu dla małych gospodarstw – 648.051 beneficjentów,
- jednolitej płatności obszarowej (JPO) – 631.443 beneficjentów,
- płatności z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska (płatności za zazielenienie) – 628.600 beneficjentów,
- płatności dodatkowej (redystrybucyjnej) – 599.402 beneficjentów,
- dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją – 336.511 beneficjentów,
- płatności dla młodego rolnika – 79.293 beneficjentów,
- zwrotu dyscypliny finansowej – 18.338 beneficjentów,

- płatności dla producentów surowca tytoniowego – 12.036 beneficjentów.

W 2017 r. wypłacano również płatności z kampanii 2016 r., w ramach których skorzystało z tytułu:

- systemu dla małych gospodarstw – 697.392 beneficjentów,
- jednolitej płatności obszarowej (JPO) – 568.070 beneficjentów,
- płatności z tytułu praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska (płatności za zazielenienie) – 567.785 beneficjentów,
- płatności dodatkowej (redystrybucyjnej) – 533.896 beneficjentów,
- zwrotu dyscypliny finansowej – 375.197 beneficjentów,
- dobrowolnego wsparcia związanego z produkcją – 340.373 beneficjentów,
- płatności dla młodego rolnika – 78.241 beneficjentów,
- płatności dla producentów surowca tytoniowego – 11.321 beneficjentów.

Do końca 2017 r. w ramach PROW 2014–2020 realizowano płatności w 12 działaniach, w tym:

- *Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych*, w ramach poddziałania *Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości* zakończono realizację 14.066 operacji; wartość produkcji wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności wyniosła 1.204.410,9 tys. zł, w tym 67% stanowiła integrowana produkcja roślin;
- *Inwestycje w środki trwałe*, w ramach poddziałania *Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych* przekazano pomoc dla 2.022 gospodarstw; głównym kierunkiem produkcji w gospodarstwach, które otrzymały płatności końcowe były: uprawy polowe, chów i hodowla krów mlecznych;
- *Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej*, w poddziałaniu *Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników* typ operacji *Premie dla młodych rolników* zrealizowano płatności na rzecz 5.043 młodych rolników;
- *Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich*, w poddziałaniu *Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury*, w tym *inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii* dokonano w szczególności przebudowy dróg lokalnych o długości 4.718,4 km;
- *Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów*, w ramach poddziałania *Zalesianie i tworzenie terenów zalesionych* zrealizowano płatności dla 16.434 beneficjentów; w większości (92%) płatność dotyczyła premii na utrzymanie zalesionych powierzchni (płatności związane z premią pielęgnacyjną i premią zalesieniową); wsparciem objęto grunty o powierzchni 75.061,90 ha;
- *Tworzenie grup i organizacji producentów* zrealizowano płatności dla 741 grup producentów rolnych obejmujących łącznie 8.928 członków;
- *Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne* – przekazano płatności 79.777 beneficjentom; wsparciem objęta została powierzchnia wynosząca 1.540.902 ha użytków rolnych⁴⁸ oraz średnioroczna liczba zwierząt w gospodarstwach – 78.937 sztuk;
- *Rolnictwo ekologiczne* – przekazano płatności 23.350 beneficjentom; wsparciem objęta została powierzchnia wynosząca 522.185 ha użytków rolnych⁴⁹;
- *Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami* – zrealizowano płatności na rzecz 794.359 beneficjentów; wsparciem w ramach działania zostało objętych 7.506.821 ha użytków rolnych, a pomoc finansowa została skierowana głównie (89%) do gospodarstw położonych na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania typu nizinnego (stref nizinnych I i II);

⁴⁸ Wielkość fizycznego obszaru objętego wsparciem (bez sumowania powierzchni objętej jednoczesnym wsparciem w ramach niewykluczających się pakietów) wyniosła 1.362.567 ha.

⁴⁹ Wielkość fizycznego obszaru objętego wsparciem (bez sumowania powierzchni objętej jednoczesnym wsparciem w ramach niewykluczających się pakietów) wyniosła 477.095 ha.

- *Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER* – dofinansowano 2.704 operacje i zrealizowano płatności na rzecz 2.333 beneficjentów;
- *Pomoc techniczna* – zrealizowano płatności związane z dofinansowaniem 14 operacji, w tym płatności końcowe na rzecz sześciu beneficjentów;
- *Wcześniejsza emerytura* – zrealizowano (z tytułu zobowiązań podjętych w ramach PROW 2007–2013 i PROW 2004–2006) płatności z tytułu świadczeń emerytalnych dla 53.459 beneficjentów.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności w ramach budżetu zadaniowego

Szczegółowym badaniem objęto następujące podzadania budżetu zadaniowego realizowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w ramach części budżetowych:

- 32 – Rolnictwo:
 - ✓ 21.3.1. Ochrona zdrowia, zwalczanie chorób zakaźnych i dobrostan zwierząt,
 - ✓ 21.3.2. Bezpieczeństwo żywności pochodzenia zwierzęcego, produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, produktów pochodnych i pasz w miejscach ich pozyskiwania, wytwarzania, przetwarzania i składowania oraz transportu,
 - ✓ 21.5.4. Pomoc krajowa i wspólnotowa inna niż WPR,
- 33 – Rozwój wsi:
 - ✓ 21.5.1. Realizacja systemów wsparcia bezpośredniego,
- 35 – Rynki rolne:
 - ✓ 21.5.4. Pomoc krajowa i wspólnotowa inna niż WPR.

Badanie wykazało, że pod względem prawidłowości określenia celów i mierników realizacji podzadań oraz ich monitoringu, przyjęte dla tych podzadań cele i mierniki wynikające z budżetu zadaniowego zostały określone zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Wartość mierników realizacji celów dla powyższych podzadań wyniosła:

- w części 32 – Rolnictwo:
 - ✓ 21.3.1. Ochrona zdrowia, zwalczanie chorób zakaźnych i dobrostan zwierząt – liczba uzgodnionych świadectw zdrowia na towary wysyłane do krajów trzecich w stosunku do ogólnej liczby intencji eksportowych zgłaszanych przez polskich przedsiębiorców (w %) wyniosła 33,3% (plan po zmianach 25%);
 - ✓ 21.3.2. Bezpieczeństwo żywności pochodzenia zwierzęcego, produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, produktów pochodnych i pasz w miejscach ich pozyskiwania, wytwarzania, przetwarzania i składowania oraz transportu – liczba uzgodnionych świadectw zdrowia na produkty pochodzenia zwierzęcego i pasze wysyłane do krajów trzecich w stosunku do ogólnej liczby intencji eksportowych dotyczących produktów pochodzenia zwierzęcego i pasz zgłaszanych przez polskich przedsiębiorców (w %) wyniosła 16,5% (plan po zmianach 25%);
 - ✓ 21.5.4. Pomoc krajowa i wspólnotowa inna niż WPR – powierzchnia ubezpieczonych upraw w stosunku do powierzchni gruntów ornych (w %) wyniosła 23,7% (plan po zmianach 28,9%), a niepełne wykonanie miernika związane było z podwyższeniem przez zakłady ubezpieczeń stawek taryfowych w związku z występowaniem w ostatnich latach coraz częściej niekorzystnych zjawisk atmosferycznych;
- w części 33 – Rozwój wsi:
 - ✓ 21.5.1. Realizacja systemów wsparcia bezpośredniego – odsetek wypłaconych w terminie płatności bezpośrednich wartość miernika wyniosła 98,2% (plan po zmianach 98,7%);
- w części 35 – Rynki rolne:
 - ✓ 21.5.4. Pomoc krajowa i wspólnotowa inna niż WPR – odsetek wypłaconych w terminie płatności (w %) wyniosła 100% (plan po zmianach 100%).

Monitoring osiągnięcia stopnia ustalonych celów poszczególnych podzadań budżetowych prowadzony był m.in. na podstawie otrzymywanych od jednostek podległych i nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi sprawozdań budżetowych Rb-BZ1 i Rb-BZ2 z wykonania wydatków w układzie zadaniowym oraz miesięcznych danych GUS.

3. Sprawozdania

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych, łącznych sprawozdań za 2017 r. przez dysponenta części 32 – Rolnictwo, części 33 – Rozwój wsi i części 35 – Rynki rolne i sprawozdań jednostkowych dysponenta III stopnia w MRiRW w zakresie powyższych części:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1),
- w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z),

w części 32 – Rolnictwo i w części 35 – Rynki rolne pod względem prawidłowości ich sporządzenia, a w części 33 – Rozwój wsi pod względem prawidłowości i rzetelności ich sporządzenia.

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 32 – Rolnictwo, części 33 – Rozwój wsi i części 35 – Rynki rolne na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki (dysponenta III stopnia w MRiRW) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. W wyniku analizy procedur kontroli zarządczej stosowanych w MRiRW, w tym procedur wewnętrznych w sprawie realizacji budżetu resortu, ustalono, że w sposób racjonalny zapewniono prawidłowe i rzetelne⁵⁰ sporządzenie sprawozdań. Skontrolowane sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

4. Księgi rachunkowe

Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r., badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych przeprowadzono u dysponenta części 33 – Rozwój wsi. Kontrolą objęto próbę 53 zapisów księgowych o łącznej wartości 2.336.192,6 tys. zł wylosowanych metodą monetarną. Stwierdzono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie ujęto w księgach rachunkowych.

W trakcie kontroli nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że księgi rachunkowe, stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań dysponenta części 33 – Rozwój wsi obejmujące zapisy dotyczące dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, prowadzone były nieprawidłowo.

⁵⁰ Opinia o rzetelności sporządzanych sprawozdań dotyczy części 33 – Rozwój wsi, tj. części, w której badano księgi rachunkowe.

IV. Informacje dodatkowe

Do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zostało skierowane wystąpienie pokontrolne z dnia 17 kwietnia 2018 r., zawierające ocenę kontrolowanej działalności po kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi w piśmie z dnia 26 kwietnia 2018 r. nie zgłosił uwag do wystąpienia pokontrolnego.

W wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. przeprowadzonej w Głównym Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych zostało skierowane wystąpienie pokontrolne z dnia 26 marca 2018 r. do Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji planu finansowego na 2017 r. GIJHAR-S, Najwyższa Izba Kontroli nie sformułowała wniosków pokontrolnych. W piśmie z dnia 23 kwietnia 2018 r. Główny Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych poinformował, że akceptuje wyniki kontroli i że GIJHAR-S nadal będzie realizował zadania w sposób prawidłowy, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

W wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. przeprowadzonej w Krajowym Centrum Hodowli Zwierząt zostało skierowane wystąpienie pokontrolne z dnia 26 marca 2018 r. do Dyrektora Krajowego Centrum Hodowli Zwierząt. W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w realizacji planu finansowego na 2017 r. KCHZ, NIK nie sformułowała wniosków pokontrolnych. Dyrektor KCHZ w piśmie z dnia 5 kwietnia 2018 r. nie wniósł zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego oraz zapewnił o dalszej kontynuacji dobrej praktyki w zakresie dbałości i staranności w gospodarowaniu środkami publicznymi oraz efektywnej realizacji zadań.

W wyniku kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. przeprowadzonej w Mazowieckim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Warszawie zostało skierowane wystąpienie pokontrolne z dnia 26 marca 2018 r. do Dyrektora Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego.

W wystąpieniu NIK wniosła o przekazywanie osiągniętych przychodów na rachunek dochodów Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, stosownie do postanowień umowy dotacji.

Dyrektor MODR w piśmie z dnia 9 kwietnia 2018 r. nie wniósł zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego oraz poinformował NIK o sposobie realizacji wniosku pokontrolnego i podjętych działaniach na rzecz wyeliminowania stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości.

Załączniki

Załącznik 1. Dochody budżetowe w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne

Lp.	Wyszczególnienie	2016 r.		2017 r.		5:3	5:4
		Wykonanie ¹⁾	Ustawa ²⁾	Wykonanie ¹⁾	Ustawa ²⁾		
1	2	tys. zł		tys. zł		%	
3	4	5	6	7			
Ogółem części: 32, 33, 35		1 414 107,4	181 767,0	1 445 988,7	102,3	795,5	
I.	Część 32 – Rolnictwo	42 612,3	33 308,0	44 534,1	104,5	133,7	
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	32 207,0	23 975,0	33 172,1	103,0	138,4	
1.1.	rozdział 01011 – Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza	10 141,9	8 114,0	9 712,5	95,8	119,7	
	§ 0690 Wpływy z różnych opłat	9 708,4	7 883,0	9 474,1	97,6	120,2	
1.2.	rozdział 01013 – Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	5 147,4	3 600,0	4 931,4	95,8	137,0	
	§ 0690 Wpływy z różnych opłat	4 994,2	3 600,0	4 917,7	98,5	136,6	
1.3.	rozdział 01015 – Postęp biologiczny w produkcji roślinnej	35,4	0,0	25,5	72,0	x	
	§ 2910 Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	35,4	0,0	18,5	52,3	x	
1.4.	rozdział 01019 – Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt	3 957,2	3 885,0	3 878,6	98,0	99,8	
	§ 0830 Wpływy z usług	2 503,6	2 500,0	2 426,5	96,9	97,1	
1.5.	rozdział 01020 – Postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej	86,6	0,0	245,4	283,4	x	
	§ 2910 Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	74,6	0,0	222,3	298,0	x	
1.6.	rozdział 01021 – Główny Inspektorat Weterynarii	112,1	105,0	104,1	92,9	99,1	
	§ 0690 Wpływy z różnych opłat	50,9	45,0	65,0	127,7	144,4	
1.7.	rozdział 01026 – Dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich	573,4	0,0	187,4	32,7	x	
	§ 2950 Wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności	0,0	0,0	177,7	x	x	
1.8.	rozdział 01029 – Dopłaty do oprocentowania kredytów na cele rolnicze	3,9	0,0	3,3	84,6	x	
	§ 0900 Wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	3,0	0,0	2,6	86,7	x	
1.9.	rozdział 01032 – Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	17,2	15,0	15,6	90,7	104,0	
	§ 0940 Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	0,0	0,0	7,9	x	x	
1.10.	rozdział 01035 – Graniczne inspektoraty weterynarii	11 699,7	8 256,0	13 587,6	116,1	164,6	
	§ 0690 Wpływy z różnych opłat	11 697,9	8 256,0	13 583,2	116,1	164,5	
1.11.	rozdział 01080 – Działalność badawczo-rozwojowa	96,2	0,0	91,8	95,4	x	
	§ 0920 Wpływy z pozostałych odsetek	91,4	0,0	89,2	97,6	x	
1.12.	rozdział 01095 – Pozostała działalność	336,0	0,0	388,9	115,7	x	
	§ 0830 Wpływy z usług	245,3	0,0	269,2	109,7	x	
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	7 076,1	6 074,0	7 230,6	102,2	119,0	
2.1.	rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	7 076,1	6 074,0	7 230,6	102,2	119,0	
	§ 0620 Wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwości	0,0	4 000,0	4 327,4	x	108,2	
3.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	3 135,5	3 113,0	3 916,6	124,9	125,8	
3.1.	rozdział 80130 – Szkoły zawodowe	3 135,5	3 113,0	3 916,6	124,9	125,8	
	§ 0840 Wpływy ze sprzedaży wyrobów	2 015,0	2 132,0	2 600,8	129,1	122,0	
4.	Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	193,5	146,0	214,8	111,0	147,1	
4.1.	rozdział 85410 – Internaty i bursy szkolne	193,5	146,0	214,8	111,0	147,1	
	§ 0830 Wpływy z usług	81,5	36,0	113,5	139,3	315,3	
5.	Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,2	0,0	0,0	0,0	x	
5.1	rozdział 92116 – Biblioteki	0,2	0,0	0,0	0,0	x	
	§ 0920 Wpływy z pozostałych odsetek	0,2	0,0	0,0	0,0	x	

Lp.	Wyszczególnienie	2016 r.		2017 r.		5:3	5:4
		Wykonanie ¹⁾	Ustawa ²⁾	Wykonanie ¹⁾	Wykonanie ¹⁾		
		tys. zł				%	
1	2	3	4	5	6	7	
II.	Część 33 – Rozwój wsi	1 096 095,9	77 605,0	1 303 498,9	118,9	1679,7	
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	28 287,1	10 000,0	175 092,9	619,0	1750,9	
1.1.	rozdział 01002 Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	26,5	0,0	133,4	503,4	x	
	§ 0950 Wpływy z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów	0,0	0,0	118,2	x	x	
1.2.	rozdział 01024 – Działalność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	0,0	10 000,0	154 173,9	x	1541,7	
	§ 0580 Wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	0,0	0,0	144 148,7	x	x	
1.3.	rozdział 01027 – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	24 964,4	0,0	18 174,7	72,8	x	
	§ 2919 Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	18 611,2	0,0	12 380,9	66,5	x	
1.4.	rozdział 01036 – Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich	938,5	0,0	997,7	106,3	x	
	§ 0909 Wpływy z odsetek od dotacji oraz płatności: wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	523,3	0,0	616,8	117,9	x	
1.5.	rozdział 01037 – Płatności uzupełniające do gruntów rolnych	549,7	0,0	337,3	61,4	x	
	§ 2919 Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	425,3	0,0	258,1	60,7	x	
1.6.	rozdział 01038 – Rozwój obszarów wiejskich	921,1	0,0	640,3	69,5	x	
	§ 2919 Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	653,9	0,0	419,1	64,1	x	
1.7.	rozdział 01040 – Opłaty cukrowe	0,0	0,0	1,8	x	x	
	§ 8500 Wpływy z opłat cukrowych	0,0	0,0	1,8	x	x	
1.8.	rozdział 01041 – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	886,7	0,0	606,3	68,4	x	
	§ 2918 Wpływy ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ustawy, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości	712,7	0,0	458,7	64,4	x	
1.9.	rozdział 01095 – Pozostała działalność	0,2	0,0	27,5	13750,0	x	
	§ 0630 Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego	0,0	0,0	22,8	x	x	
2.	Dział 700 – Gospodarka mieszkaniowa	1 067 795,1	67 600,0	1 121 755,9	105,1	1659,4	
2.1.	rozdział 70012 – Agencja Nieruchomości Rolnych	1 067 795,1	67 600,0	1 121 755,9	105,1	1659,4	
	§ 0970 Wpływy z różnych dochodów	1 044 403,7	66 400,0	1 093 236,8	104,7	1646,4	
3.	Dział 750 – Administracja publiczna	13,7	5,0	5,9	43,1	118,0	
3.1.	rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	13,7	5,0	5,9	43,1	118,0	
	§ 0940 Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	0,0	5,0	5,9	x	118,0	
4.	Dział 756 – Dochody od osób prawnych, osób fiz. (...)	0,0	0,0	6 644,2	x	x	
4.1.	rozdział 75624 Dywidendy	0,0	0,0	6 644,2	x	x	
	§ 0740 Wpływy z dywidend	0,0	0,0	6 644,1	x	x	
III.	Część 35 – Rynki rolne	275 399,2	70 854,0	97 955,7	35,6	138,3	
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	73 179,2	70 851,0	74 476,0	101,8	105,1	
1.1.	rozdział 01023 – Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	481,3	300,0	512,0	106,4	170,7	
	§ 0690 Wpływy z różnych opłat	397,8	200,0	292,2	73,5	146,1	

Lp.	Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.		5:3	5:4
		Wykonanie ¹⁾	Ustawa ²⁾	Wykonanie ¹⁾		
		tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
1.2.	rozdział 01040 – Opłaty cukrowe	72 697,9	70 551,0	73 964,0	101,7	104,8
	§ 8500 Wpływy z opłat cukrowych	72 693,9	70 551,0	73 964,0	101,7	104,8
2.	Dział 500 – Handel	202 205,0	0,0	23 476,8	11,6	x
2.1.	rozdział 50002 – Agencja Rynku Rolnego	202 205,0	0,0	23 476,8	11,6	x
	§ 0580 Wpływy z tytułu grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	180 372,3	0,0	20 896,6	11,6	x
3.	Dział 750 – Administracja publiczna	15,0	3,0	2,9	19,3	96,7
3.1.	rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	15,0	3,0	2,9	19,3	96,7
	§ 0940 Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	0,0	1,0	2,6	x	260,0

¹⁾ Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

²⁾ Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. zmieniona w dniu 9 listopada 2017 r.

Załącznik 2. Wydatki budżetu państwa w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r. ¹⁾	2017 r.				6:3	6:4	6:5
			Ustawa ²⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie ¹⁾	w tym:			
						wydatki niewyga- sające ³⁾			
tys. zł						%			
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
Razem części 32, 33, 35		5 091 604,2	4 774 998	5 470 651,8	5 158 889,6	19 442,2	101,3	108,0	94,3
I.	Część 32 – Rolnictwo ogółem	915 177,1	859 797	1 300 279,4	1 172 287,0	0,0	128,1	136,3	90,2
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	593 190,3	502 823,0	906 024,3	788 827,5	0,0	133,0	156,9	87,1
1.1.	rozdział 01011 – Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza	47 002,8	47 824	51 513,5	51 232,3	0,0	109,0	107,1	99,5
	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	25 108,9		25 471,6	25 471,6	0,0	101,4	x	100,0
1.2.	rozdział 01013 – Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych	33 237,3	33 712	33 712,0	33 711,4	0,0	101,4	100,0	100,0
	§ 2840 Dotacja celowa z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych	20 687,0		21 006,0	21 006,0	0,0	101,5	x	100,0
1.3.	rozdział 01015 – Postęp biologiczny w produkcji roślinnej	15 741,3	17 140	15 143,0	14 759,1	0,0	93,8	86,1	97,5
	§ 2630 Dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	8 941,5		8 844,0	8 670,4	0,0	97,0	x	98,0
1.4.	rozdział 01017 – Ochrona roślin	4 519,0	6 500	4 496,1	255,7	0,0	5,7	3,9	5,7
	§ 2630 Dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	4 519,0		4 396,1	255,7	0,0	5,7	x	5,8
1.5.	rozdział 01018 – Rolnictwo ekologiczne	4 490,9	6 016	5 849,0	5 637,6	0,0	125,5	93,7	96,4
	§ 2630 Dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	3 284,9		3 716,5	3 609,6	0,0	109,9	x	97,1
1.6.	rozdział 01019 – Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt	13 225,8	13 937	13 937,0	13 884,2	0,0	105,0	99,6	99,6
	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	5 876,1		5 955,0	5 955,0	0,0	101,3	x	100,0
1.7.	rozdział 01020 – Postęp biologiczny w produkcji zwierzęcej	88 451,1	94 856	82 814,4	81 987,3	0,0	92,7	86,4	99,0
	§ 2630 Dotacja przedmiotowa z budżetu dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych	86 137,0		80 197,4	79 372,9	0,0	92,1	x	99,0
1.8.	rozdział 01021 – Główny Inspektorat Weterynarii	13 893,7	14 727	14 820,2	14 433,4	0,0	103,9	98,0	97,4
	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	7 398,0		7 537,5	7 537,4	0,0	101,9	x	100,0
1.9.	rozdział 01022 – Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego	138,6		200,0	73,0	0,0	52,7	x	36,5

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r. ¹⁾	2017 r.				6:3	6:4	6:5
			Ustawa ²⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie ¹⁾	w tym:			
						wydatki niewyga- sające ³⁾			
tys. zł						%			
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
	§ 4300 Zakup usług pozostałych	138,6			73,0	0,0	52,7	x	x
1.10.	rozdział 01026 – Dopłaty do ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich	207 029,9	100 717	500 000,0	396 152,3	0,0	191,4	393,3	79,2
	§ 2830 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	207 029,9		500 000,0	396 152,3	0,0	191,4	x	79,2
1.11.	rozdział 01032 – Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa	14 559,2	12 362	15 785,4	13 755,7	0,0	94,5	111,3	87,1
	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	3 596,3		3 723,5	3 723,5	0,0	103,5	x	100,0
1.12.	rozdział 01035 – Graniczne inspektoraty weterynarii	9 567,5	9 955	9 916,6	9 768,4	0,0	102,1	98,1	98,5
	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	6 222,9		6 268,4	6 267,5	0,0	100,7	x	100,0
1.13.	rozdział 01080 – Działalność badawczo-rozwojowa	77 099,3	79 978	91 289,3	88 528,9	0,0	114,8	110,7	97,0
	§ 2830 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	68 295,9		83 876,3	81 547,6	0,0	119,4	x	97,2
1.14.	rozdział 01095 – Pozostała działalność	64 233,9	65 099	66 547,8	64 648,2	0,0	100,6	99,3	97,1
	§ 2830 Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji pozostałym jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych	59 059,0		60 088,0	59 207,9	0,0	100,3	x	98,5
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	105 771,7	130 441	130 639,7	123 460,1	0,0	116,7	94,6	94,5
2.1.	rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	105 771,7	130 441	130 639,7	123 460,1	0,0	116,7	94,6	94,5
	§ 4540 Składki do organizacji międzynarodowych	19 103,5		37 241,5	37 152,1	0,0	194,5	x	99,8
3.	Dział 752 – Obrona narodowa	16,1	35	35,0	25,0	0,0	155,3	71,4	71,4
3.1.	rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	16,1	35	35,0	25,0	0,0	155,3	71,4	71,4
	§ 4300 Zakup usług pozostałych	16,1			24,0	0,0	149,1	x	x
4.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	182 252,9	192 030	226 233,0	222 715,7	0,0	122,2	116,0	98,4
4.1.	rozdział 80130 – Szkoły zawodowe	180 134,2	188 706	223 031,1	219 531,7	0,0	121,9	116,3	98,4
	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	86 900,8		93 481,5	93 349,3	0,0	107,4	x	99,9
4.2.	rozdział 80146 – Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli	1 821,7	2 722	2 670,5	2 654,1	0,0	145,7	97,5	99,4
	§ 4300 Zakup usług pozostałych	604,8			1 029,2	0,0	170,2	x	x
4.3.	rozdział 80195 – Pozostała działalność	297,0	602	531,4	529,9	0,0	178,4	88,0	99,7

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r. ¹⁾	2017 r.				6:3	6:4	6:5
			Ustawa ²⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie ¹⁾	w tym:			
						wydatki niewyga- sające ³⁾			
tys. zł						%			
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
	§ 2120 Dotacje celowe przekazane z budżetu państwa na zadania bieżące realizowane przez powiat na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	232,4		262,8	261,2	0,0	112,4	x	99,4
5.	Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	27 558,1	27 983,0	30 862,4	30 773,7	0,0	111,7	110,0	99,7
5.1.	rozdział 85410 – Internaty i bursy szkolne	27 558,1	27 934	30 837,7	30 750,0	0,0	111,6	110,1	99,7
	§ 4010 Wynagrodzenia osobowe pracowników	11 656,2		12 526,5	12 495,0	0,0	107,2	x	99,7
5.2.	rozdział 85446 – Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli	0,0	49	24,7	23,7	0,0	x	48,4	96,0
	§ 4700 Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	0,0		20,1	19,1	0,0	x	x	95,0
6.	Dział 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	6 388,0	6 485	6 485,0	6 485,0	0,0	101,5	100,0	100,0
6.1.	rozdział 92116 – Biblioteki	4 394,0	4 460	4 460,0	4 460,0	0,0	101,5	100,0	100,0
	§ 2550 Dotacja podmiotowa z budżetu dla państwowej instytucji kultury	4 294,0		4 390,0	4 390,0	0,0	102,2	x	100,0
6.2.	rozdział 92118 – Muzea	1 994,0	2 025	2 025,0	2 025,0	0,0	101,6	100,0	100,0
	§ 2480 Dotacja podmiotowa z budżetu dla samorządowej instytucji kultury	1 994,0		2 025,0	2 025,0	0,0	101,6	x	100,0
II.	Część 33 – Rozwój wsi ogółem	3 619 474,2	3 457 030	3 902 602,4	3 727 839,8	19 442,2	103,0	107,8	95,5
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	3 605 331,2	3 442 781	3 887 367,2	3 693 555,6	0,0	102,4	107,3	95,0
1.1.	rozdział 01001 – Centrum Doradztwa Rolniczego	14 065,4	14 540	16 522,0	16 212,5	0,0	115,3	111,5	98,1
	§ 2840 Dotacja celowa z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych	11 925,7		12 698,0	12 693,3	0,0	106,4	x	100,0
1.2.	rozdział 01002 – Wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego	175 332,8	177 516	198 434,0	195 589,6	0,0	111,6	110,2	98,6
	§ 2840 Dotacja celowa z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie ustawowo określonych zadań bieżących realizowanych przez pozostałe jednostki sektora finansów publicznych	161 857,0		171 674,7	171 153,9	0,0	105,7	x	99,7
1.4.	rozdział 01024 – Działalność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	0,0	0	167 158,0	141 100,0	0,0	x	x	84,4
	§ 2800 Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	0,0	0	131 590,0	111 887,6	0,0	x	x	85,0
1.5.	rozdział 01027 – Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	3 415 749,2	3 248 400	3 499 343,0	3 336 732,1	0,0	97,7	102,7	95,4
	§ 2009 Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5	1 864 227,3		1 513 567,0	1 501 118,4	0,0	80,5	x	99,2

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r. ¹⁾	2017 r.				6:3	6:4	6:5
			Ustawa ²⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie ¹⁾	w tym:			
						wydatki niewygasające ³⁾			
tys. zł						%			
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9
	ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 5 i 6 ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków klasyfikowanych w paragrafie 205								
	§ 6220 dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych innych jednostek sektora finansów publicznych	115 852,1	122 000	95 989	91 772,2	19 442,2	79,2	75,2	95,6
1.6.	rozdział 01095 – Pozostała działalność	183,8	2 325	5 910,2	3 921,4	0,0	2133,5	168,7	66,3
	§ 4308 Zakup usług pozostałych	0,0			2 356,5	0,0	x	x	x
2.	Dział 750 – Administracja publiczna	14 128,5	14 196	15 182,2	14 813,1	0,0	104,8	104,3	97,6
2.1.	rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	14 128,5	14 196	15 182,2	14 813,1	0,0	104,8	104,3	97,6
	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	9 100,1		9 920,5	9 920,5	0,0	109,0	x	100,0
3.	Dział 752 – Obrona narodowa	14,5	53	53,0	28,9	0,0	199,3	54,5	54,5
3.1.	rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	14,5	53	53,0	28,9	0,0	199,3	54,5	54,5
	§ 4300 Zakup usług pozostałych	14,5			24,9	0,0	171,7	x	x
III.	Część 35 – Rynki rolne ogółem	556 952,9	458 171	267 770,0	258 762,8	0,0	46,5	56,5	96,6
1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	24 721,6	24 861	24 861,0	24 795,1	0,0	100,3	99,7	99,7
1.1.	rozdział 01023 – Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	21 846,2	21 963	21 993,0	21 957,2	0,0	100,5	100,0	99,8
	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	10 022,0		10 202,6	10 202,5	0,0	101,8	x	100,0
1.2.	rozdział 01095 – Pozostała działalność	2 875,4	2 898	2 868,0	2 837,9	0,0	98,7	97,9	99,0
	§ 4300 Zakup usług pozostałych	2 538,9			2 805,6	0,0	110,5	x	x
2.	Dział 500 – Handel	524 750,6	425 563	235 162,0	226 227,0	0,0	43,1	53,2	96,2
2.1.	rozdział 50002 – Agencja Rynku Rolnego	524 750,6	425 563	235 162,0	226 227,0	0,0	43,1	53,2	96,2
	§ 2800 Dotacja celowa z budżetu dla pozostałych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych	210 780,4		101 214,0	100 547,1	0,0	47,7	x	99,3
3.	Dział 750 – Administracja publiczna	7 469,2	7 737	7 737,0	7 735,1	0,0	103,6	100,0	100,0
3.1.	rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	7 469,2	7 737	7 737,0	7 735,1	0,0	103,6	100,0	100,0
	§ 4020 Wynagrodzenia osobowe członków korpusu służby cywilnej	5 449,0		5 442,3	5 442,3	0,0	99,9	x	100,0
4.	Dział 752 – Obrona narodowa	11,5	10	10,0	5,6	0,0	48,7	56,0	56,0
4.1.	rozdział 75212 – Pozostałe wydatki obronne	11,5	10	10,0	5,6	0,0	48,7	56,0	56,0
	§ 4300 Zakup usług pozostałych	11,5			5,6	0,0	48,7	x	x

¹⁾ Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa, z uwzględnieniem wydatków niewygasających w 2017 r..

²⁾ Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. zmieniona w dniu 9 listopada 2017 r.

³⁾ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2017 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego.

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.			Wykonanie 2017 r.			8:5
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełno-zatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełno-zatrudnionego	
		osób ¹	tys. zł	zł	osób ¹	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część: 32, 33 i 35 wg statusu zatrudnienia ² , w tym: część, dział, rozdział	3 985	240 582,7	5 031	4 057	251 151,6	5 159	102,5
1.	Część 32 – Rolnictwo	3 628	213 267,2	4 899	3 708	222 819,1	5 008	102,2
1.1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	875	53 582,7	5 103	876	54 259,1	5 162	101,1
1.1.1.	Rozdz. 01011 – Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza 01	518	26 978,2	4 340	525	27 425,1	4 353	100,3
1.1.2.	Rozdz. 01019 – Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt 01	82	6 326,8	6 430	80	6 426,0	6 694	104,1
1.1.3.	Rozdz. 01021 – Główny Inspektorat Weterynarii	103	8 644,0	6 994	107	8 776,3	6 835	97,7
	01	3	166,0	4 611	3	178,0	4 944	107,2
	02	3	639,3	17 758	3	548,0	15 222	85,7
	03	97	7 838,7	6 734	101	8 050,3	6 642	98,6
1.1.4.	Rozdz. 01032 – Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa	66	4 790,4	6 048	63	4 717,8	6 240	103,2
	01	8	552,0	5 750	6	313,3	4 351	75,7
	02	3	380,3	10 564	2	412,0	17 167	162,5
	03	55	3 858,1	5 846	55	3 992,5	6 049	103,5
1.1.5.	Rozdz. 01035 – Graniczne Inspektoraty Weterynarii	106	6 843,3	5 380	101	6 913,9	5 705	106,0
	01	6	170,9	2 374	5	191,8	3 197	134,7
	03	100	6 672,4	5 560	96	6 722,1	5 835	104,9
1.2.	Dział 750 – Administracja publiczna	556	53 308,2	7 990	550	54 178,3	8 209	102,7
1.2.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	556	53 308,2	7 990	550	54 178,3	8 209	102,7
	01	59	3 515,2	4 965	58	3 884,2	5 581	112
	02	5	888,0	14 800	4	809,1	16 856	114
	03	492	48 905,0	8 283	488	49 485,0	8 450	102,0
1.3.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	1 877	93 913,1	4 169	1 952	100 954,2	4 310	103,4
1.3.1.	Rozdz. 80130 – Szkoły zawodowe ³⁾	1 867	93 214,4	4 161	1 942	100 244,2	4 302	103,4
	01	558	21 094,4	3 150	576	22 959,7	3 322	105,4
	N (14)	1 309	72 120,0	4 591	1 366	77 284,5	4 715	102,7
1.3.2.	Rozdz. 80146 – Doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli	10	698,7	5 823	10	710,0	5 917	101,6
	01	7	334,4	3 981	7	457,6	5 448	136,8
	N (14)	3	364,3	10 119	3	252,4	7 011	69,3
1.4.	Dział 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	320	12 463,2	3 246	330	13 427,5	3 391	104,5
1.4.1.	Rozdz. 85410 – Internaty i bursy szkolne	320	12 463,2	3 246	330	13 427,5	3 391	104,5
	01	189	5 712,3	2 519	192	6 004,9	2 606	103,5
	N (14)	131	6 750,9	4 294	138	7 422,6	4 482	104,4
2.	Część 33 – Rozwój wsi	106	9 960,0	7 830	106	10 799,6	8 490	108,4

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2016 r.			Wykonanie 2017 r.			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób ¹	tys. zł	zł	osób ¹	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.1.	Dział 750 – Administracja publiczna	106	9 960,0	7 830	106	10 799,6	8 490	108,4
2.1.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	106	9 960,0	7 830	106	10 799,6	8 490	108,4
	02	1	211,1	17 592	1	203,4	16 950	96,4
	03	105	9 748,9	7 737	105	10 596,2	8 410	108,7
3.	Część 35 – Rynki rolne	251	17 355,5	5 762	243	17 532,9	6 013	104,3
3.1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	194	11 414,4	4 903	187	11 493,9	5 122	104,5
3.1.1.	Rozdz. 01023 — Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych	194	11 414,4	4 903	187	11 493,9	5 122	104,5
	01	6	211,7	2 940	6	246,8	3 428	116,6
	02	2	496,9	20 704	2	316,1	13 171	63,6
	03	186	10 705,8	4 797	179	10 931,0	5 089	106,1
3.2.	Dział 750 – Administracja publiczna	57	5 941,1	8 686	56	6 039,0	8 987	103,5
3.2.1.	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	57	5 941,1	8 686	56	6 039,0	8 987	103,5
	02	1	98,5	8 208	1	203,4	16 950	206,5
	03	56	5 842,6	8 694	55	5 835,6	8 842	101,7

¹⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

²⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu w sprawie sprawozdawczości budżetowej (załącznik 37, § 20 pkt 7).

³⁾ Z uwzględnieniem wykonania zatrudnienia i wynagrodzeń pracowników zatrudnionych do prac interwencyjnych.

Załącznik 4. Wydatki budżetu środków europejskich w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne

Lp.	Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.			6:3	6:4	6:5	
		Wykonanie ¹⁾	Ustawa budżetowa na 2017 r. ²⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie ¹⁾				%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Ogółem części 32, 33, 35, z tego:		24 702 987	10 091 764	17 901 767	17 175 034	69,5	170,2	95,9	
1.	Część 32 – Rolnictwo	1 599,8	21 111,0	21 112,3	17 393,4	1087,2	82,4	82,4	
1.1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	0,0	365,0	365,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
1.2.	Dział 801 – Oświata i wychowanie	1 599,8	20 746,0	20 747,3	17 393,4	1087,2	83,8	83,8	
1.2.1.	Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014–2020	1 599,8	5 214,0	2 388,9	2 285,7	142,9	43,8	95,7	
1.2.2.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020	0,0	1 037,0	73,7	72,4	–	7,0	98,2	
1.2.3.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020	0,0	358,0	1 235,8	822,4	–	229,7	66,5	
1.2.4.	Regionalny Program Operacyjny Lubuskie 2020	0,0	375,0	1 111,9	957,8	–	255,4	86,1	
1.2.5.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014–2020	0,0	1 496,0	637,9	637,9	–	42,6	100,0	
1.2.6.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014–2020	0,0	340,0	0,0	0,0	–	–	–	
1.2.7.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014–2020	0,0	2 268,0	535,6	376,6	–	16,6	70,3	
1.2.8.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020	0,0	1 110,0	2 140,7	86,2	–	7,8	4,0	
1.2.9.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020	0,0	3 367,0	6 332,0	6 314,0	–	187,5	99,7	
1.2.10.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014–2020	0,0	114,0	0,0	0,0	–	–	–	
1.2.11.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014–2020	0,0	2 270,0	344,4	290,6	–	12,8	84,4	
1.2.12.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020	0,0	2 797,0	5 946,4	5 549,8	–	198,4	93,3	
2.	Część 33 – Rozwój wsi	23 568 826,0	9 758 664,0	17 438 279,0	16 725 735,4	71,0	171,4	95,9	
2.1.	Dział 010 – Rolnictwo i łowiectwo	23 568 826,0	9 758 664,0	17 438 279,0	16 725 735,4	71,0	171,4	95,9	
2.1.1.	I filar Wspólnej Polityki Rolnej (ARiMR)	21 230 990,8	7 147 763,0	14 814 782,0	14 118 146,2	66,5	197,5	95,3	
2.1.2.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020	2 337 835,2	2 610 901,0	2 623 497,0	2 607 589,2	111,5	99,9	99,4	
3.	Część 35 – Rynki rolne	1 132 561,0	311 989,0	442 376,0	431 904,9	38,1	138,4	97,6	
3.1.	Dział 500 – Handel	1 132 561,0	311 989,0	442 376,0	431 904,9	38,1	138,4	97,6	
3.1.1.	I filar Wspólnej Polityki Rolnej (ARR)	1 132 561,0	311 989,0	442 376,0	431 904,9	38,1	138,4	97,6	

¹⁾ Dane na podstawie rocznych sprawozdań budżetowych, tj. Rb-28UE – sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację WPR oraz Rb-28UE WPR – sprawozdania z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich w zakresie wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej.

²⁾ Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. zmieniona w dniu 9 listopada 2017 r.

Załącznik 5. Kalkulacja oceny ogólnej w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 – Rynki rolne.

Oceny wykonania budżetu w częściach: 32 – Rolnictwo, 33 – Rozwój wsi oraz 35 Rynki rolne dokonano stosując kryteria⁵¹ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2017 roku⁵².

Część 32 – Rolnictwo⁵³:

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich): 1.189.680,4 tys. zł

Łączna kwota G: 1.189.680,4 tys. zł (kwota wydatków)

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1$

Nieprawidłowości w wydatkach nie wystąpiły.

Ocena cząstkowa wydatków: (5) pozytywna.

Łączna ocena wydatków ŁO: $5 \times 1 = 5$

Część 33 – Rozwój wsi⁵⁴:

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich): 20.453.575,2 tys. zł

Łączna kwota G: 20.453.575,2 tys. zł (kwota wydatków)

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1$

Nieprawidłowości w wydatkach nie wystąpiły.

Ocena cząstkowa wydatków: (5) pozytywna.

Łączna ocena wydatków ŁO: $5 \times 1 = 5$

Część 35 – Rynki rolne

Dochody 97.955,7 tys. zł

Wydatki (łącznie z wydatkami budżetu środków europejskich): 690.667,7 tys. zł

Łączna kwota G: 788.623,4 tys. zł (kwota dochodów + kwota wydatków)

Waga dochodów w łącznej kwocie $Wd = D : G = 0,1242$.

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 0,8758$.

Nieprawidłowości w dochodach: nie wystąpiły.

Ocena cząstkowa dochodów: (5) pozytywna.

Nieprawidłowości w wydatkach: nie wystąpiły.

Ocena cząstkowa wydatków: (5) pozytywna.

Łączna ocena dochodów i wydatków ŁO: $5 \times 0,1242 + 5 \times 0,8758 = 5$.

⁵¹ <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/standardy-kontroli-nik/>

⁵² Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrolle/analiza-budzetu-panstwa/>

⁵³ Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa nie były badane dochody części 32 – Rolnictwo, a zatem nie dokonywano w tej części oceny cząstkowej dla dochodów, a przy ustalaniu wartości G nie uwzględniono wagi dochodów.

⁵⁴ Zgodnie z założeniami kontroli wykonania budżetu państwa nie były badane dochody części 33 – Rozwój wsi, a zatem nie dokonywano w tej części oceny cząstkowej dla dochodów, a przy ustalaniu wartości G nie uwzględniono wagi dochodów.

Załącznik 6. Wykaz podmiotów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Minister Finansów
6. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
7. Rzecznik Praw Obywatelskich
8. Sejmowa Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi
9. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
10. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
11. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi